

SLOVENSKI NAROD

Iznajta vsak dan popoldne izvešča o deležu in prazniku. — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2. do 100 vrst a Din 2.50 do 300 vrst a Din 3. večji inzerati petih vrst a Din 4. — Popust po dogovoru. Inzerati davek posebej. — Slovenski Narod večinoma izvešča v Jugoslaviji Din 12.—, za umestitve Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nemška demarša v Bruslju?

Po pariških informacijah hoče Nemčija prisiliti Belgijo in Nizozemsko, da nastopita proti blokadi Nemčije — Anglija in Francija sta zagotovili Belgiji vso podporo v primeru napada s strani Nemčije

Pariz, 17. jan. r. Kakor zatrjujejo v dobro poučenih krogih, pripravlja Nemčija demaršo v Belgiji in Nizozemski. Nemška vlada bo po teh informacijah dostavila belgijski in nizozemski vladi noto, v kateri bo zahtevala, da jasno precizirata svoje stališče. Predvsem bo Nemčija zahtevala, naj Belgija in Nizozemsko obsodita blokado Nemčije, ker da škoduje interesom nevtralnih držav. Če bosta Belgija in Nizozemsko to nemško zahtevo odklonili, bo Nemčija smatrala, da sta sovražno razpoloženi napram Nemčiji in bo temu primerne postopala proti njima.

Nemški, francoski in angleški poslanik pri Spaaku

Bruselj, 17. jan. r. Včeraj je nemški poslanik obiskal zunanjega ministra Spaaka in ostal pri njem nad pol ure. Takoj za tem je zunanji minister Spaak sprejel francoskega in angleškega veleposlanika. O teh diplomatskih sprejemih in razgovorih ni bilo objavljeno nikakoli poročilo. V javnosti so ti obiski zbudili veliko pozornost, ki se je še povečala, ko se je izvedelo, da je kralj Leopold odgodil svoj obisk v Gentu, kjer bi imel prisostvovati neki svečanosti. Splošno mislijo, da je nemški poslanik pri včerajšnjem obisku izvršil napovedano nemško demaršo, o kateri je zunanji minister nemudoma obvestil angleškega in francoskega poslanika.

Belgijski listi se omejujejo zgolj na objavo uradnih poročil o položaju in se vzdržujejo vsakega komentarja. Naglašajo pa, da je Belgija skupno z Nizozemsko trdno odločena braniti svojo neodvisnost proti slehernemu napadu. Belgijska vlada je te dni obvestila vse zainteresirane vlade, da obstaja med Belgijo in Nizozemsko dogovor, po katerem bosta druga drugi priskočili, kakor na pomoč, če bi postala ena izmed njih žrtev napada.

Zagotovilo Anglije in Francije vsem nevtralnimi državam

Pariz, 17. jan. r. Zunanje ministrstvo je sredi objavljeno komunikacije, v katerem opozarja na možnost skupne akcije Nemčije in sovjetske Rusije proti nevtralnimi državam. Nevarnost ne grozi samo Belgiji in Nizozemski, marveč tudi nevtralnimi državam na severu in na jugovzhodu Evrope. Komunikacije izrecno naglašajo, da bosta Anglija

in Francija takoj priskočili na pomoč vsaki nevtralni državi, ki bi postala žrtev nezvnanega napada.

Belgija se bo branila

Bruselj, 17. jan. s. V belgijskih uradnih krogih izjavljajo, da včeraj ni bilo nobenih novih dogodkov v razvoju položaja Belgije in Holandske. Položaj pa vendarle še ni popolnoma normalen. Varnostni ukrepi so še nadalje v veljavi. Obmejna mesta ob nemški meji so ponovno zatamnjena. Novo imenovani ameriški poslanik v Bruslju je s svojega dosedanjega mesta v Dublinu na nujen poziv ameriške vlade že dospel na svoje mesto v Bruslju.

Uradni belgijski krogi izjavljajo, da bo belgijska vlada omilila nekatere varnostne ukrepe, če v prihodnjih 24 urah ne nastopijo novi dogodki v mednarodnem položaju. Predvsem bodo v tem primeru zopet odpuščeni nekateri rezervisti oddelka D, ki so bili konec preteklega tedna poklicani pod orožje.

1 milijon vojakov na braniku

Bruselj, 17. jan. br. »Independence Belgie« objavlja članek, v katerem ugotavlja, da so bile dejanske v zadnjem času izvršene nove koncentracije nemških čet na belgijski in nizozemski meji. Naloga te vojske pa je zgolj psihološkega značaja. Vprašanje je, kakšne zahteve bo Nemčija postavila. Če bi ji novi pritisk obrodil kakšen plod. Če bi Nemčija napadla Belgijo, bi se ji postavil v bran en milijon do zob oboroženih mož. Zadnja vrzel blokade, ki je bila že doslej izredno uspešna, bi bila zadelana in postavljen bi se končno nov most med Anglijo in kontinentom.

Italija oborožuje Nizozemsko

Amsterdam, 17. jan. s. (Reuter) Kakor poročajo iz Rima, je dospela v Italijo nizozemska vojaška misija. Ima pooblastila za nakup večje množine vojaškega materiala v Italiji.

V Berlinu še ni padla odločitev

Pariz, 17. jan. s. (Havas). Iz Berlina poročajo, da glede načrtov nemške vojske proti Nizozemski in Belgiji še ni padel sklep v najvišjih nemških krogih. Medtem ko se baje kancelar Hitler zavzema za odločilni udarec na zapadni fronti, ki naj bi prinesel Nemčiji s enim mahom zmago, je večina generalov z maršalom Göringom na čelu proti takemu načrtu.

Potopitev „Ankerska“ začetek represalij?

Torpediranje nizozemskega parnika je izzvalo povsod veliko razburjenje

Amsterdam, 17. jan. j. (Havas). Vest o torpediranju holandskega parnika »Arendskerke« je vzbudila v holandski javnosti velikansko razburjenje in živahne proteste, ker se žrtve, ki jih mora Holandska prenašati v svojem prometu, čedalje bolj množiti. V holandskih političnih krogih opozarjajo na okoliščino, da je bil »Arendskerke« torpediran natančno v trenutku, ko je bila Holandska prisiljena podvzeti nove izredne vojaške ukrepe na svojih mejah, kot posledico zaostrenja mednarodnega položaja. V istih krogih poudarjajo razen tega, da je bil »Arendskerke« torpediran neposredno potem, ko je bilo na krovu poveljstvo neke nemške podmornice, ki je ladjo ustavila, da pregleda njene papirje in tovor. O kakem torpediranju iz pomote torej ne more biti govora. List »Netherlands Algemeen Handelsblad« piše v tej zvezi, da je treba ojačeno nemško podmorniško vojno smatrati kot znak, da si bo Nemčija tudi v bodoče z vso silo in vsemi sredstvi prizadevala najti svojemu eksportnemu blagu neomejeno trzišče v Belgiji in Holandski. Potopljena holandska ladja »Arendskerke« je bila ena najnovejših in najboljših parnikov holandske trgovinske mornarice.

Amsterdam, 17. jan. s. (Reuter). Zaradi potopitve holandske motorne ladje »Arendskerke« so lastniki ladijske družbe odredili, da ostaneta dve drugi holandski ladji enakega tipa kakor je bila »Arendskerke«, ki bi bili morali te dni odpluti iz holandskih pristanišč, do nadaljnjega v lukah.

Kaj pravijo v Berlinu

Berlin, 17. jan. s. Inozemskim novinarjem so včeraj uradno sporočili v Berlinu, da je nemška podmornica potopila ladjo »Arendskerke« zato, ker je ta vozila vojno tihotapsko blago ter so se poudarili, da je poveljnik podmornice v tem primeru

postopal popolnoma v skladu z mednarodnimi določili. V resnici pa noben mednarodni zakon ne dovoljuje potopitve trgovinske ladje, niti ne v primeru, če ta vozi vojno tihotapsko blago. Mednarodni zakoni dovoljujejo samo zaplenitev blaga in v nekaterih primerih tudi ladje. Poleg tega pa v Amsterdamu celo kategorično zanikajo, da bi bila »Arendskerke« sploh vozila vojno tihotapsko blago.

Tudi danske ladje niso več varne

London, 17. jan. i. Na jugovzhodni obali Anglije je nastala včeraj eksplozija na velikih, približno 8 do 10 tisoč tonskih bencinskih ladjah, ki je zgorela. Podrobnosti o tej eksploziji še niso znane.

Kodanj, 17. jan. i. Danska cisterna ladja »Danmark«, na kateri je nedavno nastala eksplozija, je najbrž izgubljena, ker o nji ni nobenega sledu. »Danmark« je bila

Moskva bo žrtvovala Kitajsko Japoncem?

Za ceno sporazuma z Japonsko bo odrekla nadaljnjo podporo Čangkajšku

TOKIO, 17. jan. s. (Reuter). Sodeč po gotovih znakih, se pripravlja med Japonsko in Sovjetsko Rusijo dalekosežnejši sporazum glede Kitajske. Medtem ko stoji japonska vlada sedaj baje na stališču, da se mora po nemško-sovjetskem zblizanju in razvrednotenju pakta

največja danska ladja za prevažanje petroleja in je njena izguba za Dansko tem bolj občutna, ker je vozila s seboj 15.000 ton bencina, ki predstavlja za Dansko precejšnjo rezervno.

Nemci zopet potopili lastno ladjo

Pariz, 17. jan. s. (Reuter) Posadka neke nemške trgovinske ladje je zopet potopila svojo ladjo, ko je bila ta v nevarnosti, da

jo zapleni francoska vojna ladja v Atlantskem oceanu. Ime potopljene nemške ladje še ni točno ugotovljeno, izgleda pa, da se je imenovala »Janus«.

Beg nemške ladje iz brazilске luke

Rio de Janeiro, 17. jan. s. (Havas) Nemška trgovinska ladja »Santos« je s tovorom železne rude in kave pobežala iz neke brazilske luke.

Kaj hoče Moskva

Z razširjenjem „življenjskega prostora“ na skandinavske države si hoče zagotoviti svoboden izhod na Atlantski ocean

Rim, 17. jan. e. Polemike, ki jo je s svojimi diplomatskimi notami izzvala sovjetska vlada z vlada Svedske in Norveške, povzroča v italijanskih službenih krogih razumljivo zanimanje in prav tako tudi v vsej italijanski javnosti. Toda italijanski tisk se za sedaj vzdržuje komentarjev in v glavnem samo beleži informacije ter komentirja tujega tiska. V poročilih iz Berna dopisniki italijanskih listov poudarjajo, da se s švicarske opazovalnice more objektivno oceniti položaj in pravico med drugimi:

Vsa ta diplomatska polemika in komentarji sovjetske agencije Tas povzročajo razumljivo zaskrbljenost. Tu sklepajo, da si namerava Moskva priboriti pristop k Atlantskemu oceanu, kar je bil v stvari vedno cilj Rusije. Atlantski ocean predstavlja mnogo bolj kakor Sredozemsko morje odprto pot za svobodno zvezo z vsemi kontinenti. Norveški pristanišči Tromsø in Bergen se nahajata stvarno na Atlantiku in sta cilj Sovjetske Rusije, ki mora po nameravi Moskve biti dosegčen po zavzetju Baltika in Finske. Tromsø in Bergen imata pred seboj odprto morje in prav v tem leži njuna velika važnost. Mimo tega Rusija upa, da bo lahko pregrnila Finsko in potem Svedsko, kjer lahko pride do bogatih rudnikov železa, iz katerega se pridobiva najboljše jeklo.

Helsinki, 17. jan. s. Vladni list »Helsinki Sanoma« tolmači izmenjavo not med sovjetsko vlado in švedsko in norveško vlado ter pravi, da tudi po mnenju merodajnih sovjetskih krogov spada Skandinavija v življenjski prostor Sovjetske Rusije in da se mora ta razširiti do obale Atlantskega oceana. List izraža nujen, da je mogoče že bombardiranje švedskega ozemlja po sovjetskih letalih smatrati za začetek sovjetske ekspanzije v tej smeri.

Švedska in Norveška se ne bosta uklonili

Basel, 17. jan. z. Stockholmski dopisnik »Basler National Zeitung« doznava z avtoritativne strani, da korak moskovske vlade ne bo niti najmanj vplival na švedsko in norveško, da ne bi še nadalje podpirali Finske. Stališče Švedske do Finske je bilo jasno označeno v prestolnem govoru in Švedska te svoje politike ne bo spremenila. Ves švedski tisk odobrava stališče vlade, ki uživa v tem pogledu tudi podporo vseh političnih skupin. Švedska javnost se tudi, da se Rusija pritožuje zaradi nevtralnosti skandinavskih držav, ko pa je sama oficijelno izjavila, da se ne smatra v vojnem stanju s Finsko. Zato tudi podpora Finski ne more predstavljati kršitve nevtralnosti. V ostalem pa glede sovjetskih očitkov kategorično ugotavljajo, da se švedska zunanja politika ne dekretira niti v Londonu ali Parizu, niti v Berlinu, marveč le v Stockholmu.

Na proteste Moskva molči

Stockholm, 17. jan. s. (Reuter) Švedsko zunanje ministrstvo je sredi objavilo, da sovjetska vlada doslej še ni dala nobenega odgovora na švedski protest zaradi bombardiranja švedskega ozemlja pri Lulei po sovjetskih letalih. Istotako sovjetska vlada še ni odgovorila na švedski protest zaradi

Na zapadni fronti zimsko zatišje

Pariz, 17. jan. s. (Reuter). Neka angleška patrula se je na zapadni fronti v »deželi brez gospodarja« spopadla z nemško patrulo. Kolikor je doslej znano, so se morali Nemci iz izgubljeni umakniti. Podrobnosti o spopadu še niso znane.

Streli na luksemburško ozemlje

Luksemburg, 17. jan. e. Z luksemburške meje javljajo, da se je včeraj vodil v neposredni bližini meje najbolj srditi topniški dvoboj od začetka vojne na Siegfriedovi liniji. Prebivalstvo obmejne mesta Hengen je moralo v največji naglici zapustiti mesto, ker so granate nemških dalekostrelskih topov padle v mesto in poškodovale več hiš. Danes je topniško obstreljevanje nekoliko ponehalo.

Nov brzostrelni top

Pariz, 17. jan. br. Listi poročajo noč, da so francoski inženjerji izumili nov tip topa, ki je sposoben oddati 24 granat na minuto. Z njim je mogoče obstreljevati objekte v razdalji 16 km z izredno točnostjo. Te dni bo preizkušena baterija takih topov na fronti.

Kanadsko vojno posojilo

Ottawa, 17. jan. s. (Reuter) Kanadska vlada je sredi objavila, da so že v dveh dneh vpisi kanadskega vojnega posojila prekoračili razpisano vsoto. Ta je znašala samo 44 milijonov funtov, do sredi pa je bilo vpisanih že skoro 50 milijonov funtov.

Spremembe v italijanski diplomaciji

Rim, 17. jan. e. S polslužbene strani se potrjuje vesti o večji diplomatski razmenitvi. Italijanski poslanik na jugoslovenskem dvoru Mario Indelli je premeščen za veleposlanika v Tokio. Na njegovo mesto pride italijanski poslanik v Lizboni Giorgio Francesco Mamelli. Mamelli je bil rojen 20. julija 1893. V diplomatsko službo je stopil zelo mlado leta 1920. Za poslanika je bil imenovan l. 1933 v Rigi. Nato je bil premeščen v Lizbono, od koder gre sedaj v Beograd. Sedanji italijanski poslanik v Sofiji grof Taloma je premeščen v Budimpešto, v Sofijo pa pride g. Magistrati. dosedanji svetnik italijanskega veleposlanstva v Berlinu.

Knez namestnik Pavle na domu dr. Mačka

Tretji dan obiska v Zagrebu — Ogled kulturnih in socialnih ustanov — Hrvatski narod navdušeno pozdravlja visoke goste

Zagreb, 17. jan. i. Včeraj dopoldne je knez namestnik Pavle obiskal več kulturnih in umetniških ustanov v Zagrebu, tako etnografski muzej, Narodno galerijo, Jugoslovensko akademijo znanosti in umetnosti, Strossmayerjevo galerijo in Dom likovne umetnosti na Trgu kralja Petra. Iz Doma likovne umetnosti se je odpravil na obisk k nadškofu dr. Stepincu, s katerim je ostal v daljšem razgovoru, nato si je ogledal še v spremstvu nadškofa dr. Stepinca palačo in katedralo, opoldne pa se je knez Pavle vrnil v banke dvore v Mesniški ulici.

Knežinja Olga pa je včeraj dopoldne obiskala več socialnih ustanov v Zagrebu, tako dijaško kuhinjo kraljice Marije v Meduličevi ulici ter dečji zavetišči na Jordancu in na Laščini.

Popoldne ob 15. se je nj. Vis. knez namestnik Pavle odpravil z avtomobilom v Samobor. Z njim so bili tudi ban dr. Šubišić, predsednik vlade Dragiša Cvetković, notranji minister Stanoje Mihailović ter drugi predstavniki oblasti. V Samoboru je knez izstopil pred občinskim poslopjem.

Tu mu je najprej mlada deklica poklonila lep šopek, pozdravila pa ga je predsednik občinske organizacije HSS Marko Bahovec. Knez namestnik se je zahvalil za pozdrav rekoč: Neobičajno sem ginjen nad lepim sprejemom in vem, da gremo po dobri poti. Mi bomo tudi nadalje izvrševali, kar smo započeli.

Nato je knez Pavle nadaljeval pot v Kupinec, kjer je obiskal podpredsednika dr. Mačka, ki ga je pričakoval s soprogom in otroki. Kmalu za knezom Pavlom se je pripeljal v Kupinec tudi knežinja Olga. Visoka gosta je narod v Kupincu navdušeno pozdravil. Mačkova hiša je bila okrašena z zastavami. Na dvorišču je bil razpet slavolok z napisom: »Bog živi Njuni Visočanstvi in hrvatski narod!« Visoka gosta so postregli s čajem in črnim kmečkim kruhom.

Ob 18.20 je knez Pavle zapustil dom dr. Mačka in se na povratku v Zagreb spomota ustavil v Jastrebarskem, kjer so ga pozdravili predstavniki oblasti in raznih političnih organizacij.

Nov mrzel val prihaja

V severnih pokrajinah je padla temperatura na 40 stopenj pod ničlo

Stockholm, 17. jan. i. Na severu se je pojavil nov val mraza. V Stockholmu je včeraj temperatura padla na —24 stopenj. Hkrati so divjali močni viharji na morju. Pri Göteborgu je parnik »Mongolia« nasedel na pečino in se potopil.

Kodanj, 17. jan. i. Na Danskem je zavladal zopet hud mraz, ki ga spremljajo snežni meteži. Včeraj so divjali viharji, kakor jih že desetletja ne pomnijo. Temperatura je padla na 20 stopenj pod ničlo.

Reval, 17. januarja. AA. Na Estonskem vlada tak mraz, da ga ne pomnijo od leta 1866. V jugovzhodni Estoniji je v minuli noči padel termometer na 46 stopenj pod ničlo. Zaradi snežnih viharjev so nastale velike ovire za železniški in ostali promet.

Moskva, 17. januarja. AA. Havas: Termometer je kazal včeraj ob 10. dopoldne

38. stopenj pod ničlo. Ob 17. pa je padel celo na 42 stopenj.

Washington, 17. jan. i. V Zedinjenih državah je zavladal hud mraz. Ponekod so divjali strahoviti snežni viharji, ki so povzročili ogromno škodo. Snežni meteži so divjali skoraj po vseh Zedinjenih državah in so segali prav do Floride.

V Južni Ameriki neznozna vročina

Buenos Aires, 17. jan. i. Med tem, ko vlada v severni Ameriki in v Evropi precej huda zima, poročajo iz Južne Amerike o neznoznih vročinah, ki traja že delj časa. V Buenos Airesu je včeraj toploter v senci kazal 40 stopenj C. Vročina in sončarica sta zahtevali 37 človeških žrtve.

Zaradi silnega mraza na Finskem zatišje

Včeraj ni bilo večjih spopadov — Letalska akcija v manjšem obsegu

Helsinki, 17. jan. s. (Reuter). Včeraj verjetno zaradi silnega mraza ni bilo letalskih napadov na finska mesta v običajnem obsegu. Edino mesto Hangö je bilo dvakrat napadeno. Sovjetska letala so vrgla 19 bomb.

Helsinki, 17. jan. s. (Fin. tel. ag.). Finsko vojno poročilo, izdano 16. januarja opoldne, poroča o manjšem sovjetskem napadu ob reki Taipale. Sovjetske čete so bile odbite z velikimi izgubami. Drugi napad je bil izvršen pri Salli. Dve sovjetski četi sta bili uničeni. Sovjetska letala so 15. jan. bombardirala v zaledju samo mesta Abo, Hämmeenlinna in Kajaani. Cloveških žrtev ni bilo. Pač pa je zahteval tri smrtno žrtve bombni napad na mesto Viborg tik za fronto. Napadeno je bilo tudi mesto Kovista. Štiri sovjetska letala so bila sestreljena, za dve nadaljnji, za kateri so domnevali, da sta bili sestreljeni prejšnje dni, pa je bilo to naknadno nedvomno ugotovljeno. Finska letala so bombardirala edinične sovjetske mornarice v Finskem zalivu.

Sovjetska letala bombardirajo civilno prebivalstvo

Helsinki, 17. jan. s. (Fin. tel. ag.). Poveljstvo zaštite pred letalskimi napadi objavlja podatke o sovjetskih letalskih napadih v preteklem tednu. Najhujši so bili napadi v petek in soboto, ko je vsakokrat priletelo nad Finsko po 400 letal. Bombardirani niso bili skoro v nobenem primeru vojaški objekti, temveč vedno naselbine civilnega prebivalstva. Skupno je bilo vrženih v preteklem tednu nad 2000 bomb na 42 različnih naselbin. Ubityh je bilo v tem tednu 18 civilistov in ranjenih 33. Od bomb so bile zadete med drugim tri bolnišnice, med njimi ena v nekem malem mestu od 7 bomb. Prvič so se sovjetski bombni napadi raztezali tudi na Aalandsko otočje. Ponovno so sovjetska letala obstreljevala civilno prebivalstvo tudi s strojinami, tako tudi na cestah.

Sovjetska odlikovanja

Moskva, 17. jan. s. (Tas). Uradno objavljajo prvo listo odlikovanj, ki so bila izročena sovjetskim vojakom in oficirjem na

finskih bojiščih. 18 vojakov in oficirjev je odlikovanih z Leninovo zvezdo, 444 z redom Rdeče zastave, 320 z medaljo za hrabrost, 117 z redom Rdeče zvezde, 290 pa z medaljo za vestno vojaško službo. 23 oficirjev in vojakov je bilo proglašeno za junake sovjetske unije.

Moskovsko poročilo

Moskva, 17. jan. AA. (Havas). Sporočilo vojne poveljstva se glasi: Na odseku Murmansk-Uhte in Repole izvidniški udeleževanje. Na odseku Petrozavodsk se bori med pehotnimi enotami nadaljujajo. Na Karelijski ožini topniški ogenj. Poizkus sovražnika, prevzeti aktivnost na vsem bojišču, je bil onemogočen od sovjetskih izvidniških enot. Sovražnik je imel velike izgube. Sovjetsko letalstvo je izvršilo izvidniške polete ter bombardiralo železniška križišča in vojaške objekte.

Pomoč iz inozemstva

Helsinki, 17. jan. s. (Reuter). Z vseh strani prihajajo poročila o novih pomožnih akcijah za Finsko. Iz Bergena je odšel večeraj nov oddelek švedskih prostovoljcev na Finsko.

Nemški trgovinski ataše v Helsinkih je dal ostavko na svoje mesto ter se prijavil kot prostovoljec v finsko armado. Švicarska vlada je izdala dovoljenje za organizacijo švicarskega prostovoljskega zdravniškega oddelka, ki bo poslan na Finsko na stroške švicarske vlade.

Iz Švedske prihajajo na Finsko sile, ki prejemajo vlakovi z vojaškim materialom. Švedski pomožni fond za Finsko znaša že nad pol milijona angleških funtov.

Washington, 17. jan. s. (Reuter). Predsednik Roosevelt je poslal voditeljem kongresnih strank pisma, v katerih sporoča, da bo vlada predložila odobritev posojila Finski za nabavo življenjskih potrebščin, toda ne orožja.

Novinarjem je izjavil predsednik Roosevelt, da ameriška pomoč Finski ne pomeni vmešavanja Zedinjenih držav v vojno v Evropi in tudi ne grozi s takim vmešavanjem. Ameriški nevtralnostni zakon zaenkrat na Sovjetsko Rusijo in Finsko ne bo apliciran, ker doslej vojna med obema ni napovedana.

Tudi Amerika se bo do zob oborožila

Ameriška vojska se bo povečala na en milijon mož

Washington, 17. januarja. AA. Havas. Ameriški vojni minister Woodring je pred parlamentarnim odborom za vojsko podkrepil Rooseveltovo zahtevo, da se dovolji kredit 1700 milijonov dolarjev za zvišanje števila vojaških enot, naglašujoč, da bo ameriška vojska omogočila Ameriki avtoritativno govoriti o miru. V svojem poročilu je Woodring dejal, da je potrebnih okoli 70.000 mož za zaščito Panamskega prekopu, Portorica ter Havajskih in Filipinskih otokov, kar pomeni, da je sedaj na kontinentu samo 120.000 mož. Nato je Woodring obrazložil načrt za zvišanje vo-

jaških enot. Dejal je, da bi se predvidena armada 400.000 mož lahko v priložnosti nujne potrebe zvišala na en milijon.

Los Angeles, 17. jan. j. (Havas). Ameriški list »The Examiner« navaja, da pripravljajo ameriški mornariški ministri načrte, po katerih bodo v vseh vhodih v glavne ameriške luke položene jeklene mreže, ki bodo branile podmornicam nekontroliran dostop v luke. List dodaja, da je ameriška mornarica v tej zvezi že končala vse potrebne polizkuse, ki so se dobro obnesli.

Izključitev komunističnih poslancev iz francoskega parlamenta

Pariz, 17. jan. br. Včeraj popoldne se je sestala francoska poslanska zbornica. Na dnevnem redu je bil zakonski načrt o razveljavitvi komunističnih poslanskih mandatov. Poslanec Dignacourt je v svojem govoru poudaril, da nikakor ne bo zadovoljstvo komunističnim poslancem odvzeti njihove mandate, temveč bo treba zadeti v srce organizacije, ki se bavi z vohunstvom in z najhujšo defetistično propagando v škodo francoskega naroda, ki napenja vse svoje živce in vse svoje sile, da bi uspešno dovršil vojno in obrambo svojih najvišjih idealov. Poslanec je zahteval, da Francija takoj prekine diplomatske stike s Sovjetsko Rusijo in se tako odkriža sovjetskega poslanstva v Parizu, ki je postalo zatočišče

francoskih komunistov. Dignacourt je pozval tudi poslance de Keryllisa, naj svoje obtožbe proti demokratskim političnim krogi, ki jih je objavljal v svojem glasilu »Epoque«, predložijo vojaškemu sodišču, da se bo končala kampanja, ki ni v korist Franciji in njeni notranji slogi. Tudi poslanec Bartelmi je zahteval energične ukrepe proti francoskim komunistom. Po končani razpravi je zbornica s 521 proti 2 glasovoma sklenila, da se izključijo vsi tisti komunistični poslanci, ki se do 26. januarja javno ne odrečejo pripadnosti komunistični stranki in komunistični politiki. Kakor predvidevajo, bo s tem sklepom izgubilo izmed 74 komunističnih senatorjev in poslancev 61 svoje se sedeže.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS 17. januarja 1940.

Radeče-Planina in ves okoliš: —5, sneži. Kranjska gora 810 m: —5, barometer pada, sneži, smuško terišče spodaj 35, zgoraj 45 snega, pršič, drsališče in sankalske uporabno.

Erjavčeva koča na Vršču 1515 m: —4, sneži, 10 cm pršica na 45 podlage. Dovje-Mojstrana 650 m: —4, sneži. Jesenice 584 m: —4, barometer pada, vetrovno, sneži, 4 cm pršica na 15 podl. Sv. Križ nad Jesenicami 1000 m: —4, sneži, 40 cm snega.

Bled 501 m: sneži, 2 cm pršica na 27 podlage, jezero za drsanje uporabno. Pokljuka 1300 m: —4, sneži, 15 cm pršica na 65 podlage.

Radovljica 470 m: —5, barometer pada, sneži, 1 cm pršica na 25 podlage, drsališče uporabno.

Bohinj-Zlatorog 530 m: —5, sneži, 10 cm pršica na 25 podlage.

Dom na Komni 1520 m: —4, sneži, 20 cm pršica na 90 podlage.

Dom na Krivcu 1700 m: —4, sneži, 10 cm pršica na 55 podlage.

Dom na Voglu 1540 m: —4, sneži, 20 cm pršica na 90 podlage.

Koča na Veliki Planini 1538 m: —5, sneži, 10 cm pršica na 50 podlage.

Karniška Bistrica 601 m: —4, 5 cm pršica na 20 podlage.

Poževje 620 m: sneži, 10 cm snega, pršič. Pohorski dom in Mariborska koča: —5, sneži, 25 cm snega, pršič.

Senjorjev dom 1532 m: —6, sneži, 20 cm pršica na 30 podlage.

Ribnica na Pohorju 715 m: —7, sneži, 12 cm pršica na 12 podlage.

Sv. Lovrene na Pohorju 483 m: —7, sneži, 2 cm na 20 podlage.

Koča pri Sv. Treh kraljih 1191 m: —6, sneži, 15 cm pršica na 10 podlage.

SPORT

Zlet gorenjskih smučarjev v Trzinu

Za tekmovalce in člane GZSP: Udeležba na izletu je dovoljena vsem tekmovalcem verificiranim pri JZSS ali tudi ne.

Vsak tekmovalec se mora ob prihodu v Trzin javiti v izletni pisarni (mestni dom), kjer bo prejel nakaznico za brezplačno prenočišče in ceneno hrano (dnevno 25 din).

Tekmovalci, ki bodo nastopili 27. m., morajo biti v Trzinu najkasneje v soboto 27. m. ob 7.30 zjutraj, ostali pa 28. m. v nedeljo ob 7.30 zjutraj.

Nabava izletnega znaka je za vse tekmovalce, funkcionarje, sodnike, društvene zastopnike obvezna.

Funkcionarji se morajo pred nastopom javiti v izletni pisarni. Glede polovične vozne bodo klubi in društva pravčasno obveščeni.

Za ostale udeležence bo dnevni penzior 40 din. Glede stanovanj naj se obrnejo naravnost na stanovanjski odsek SK Trzin.

O polovični voznini bo javnost pravčasno obveščena po časopisu in radiu.

Kdor bi se hotel udeležiti izleta v skupini, in sicer z avtobusom, naj se za informacije obrne na sportni klub Trzin v Trzinu.

Vodstvo izleta bo od 26. t. m. v Trzinu in sicer v hotelu Lončar, od 25. t. m. daje informacije prireditelji odseka GZSP, Jesenice-Fužine. Izletna pisarna bo v mestnem domu v Trzinu in bo upravljal od 26. do 29. januarja od 7. do 12. in od 15. do 20.

Izletni snaki se dobe pri Tujkoprometnih zvez v Ljubljani, GZSP-u in Jesenicah in SK-bu v Trzinu.

Skakalne tekme bodo na skakalnici Fantoveškega odseka v Trzinu, ki jo je navede-

ni odsek odstopil za dneve izleta SK Trzin.

— 6 Ljubljancev in 5 Zagrebčanov za reprezentanco za Ga-Pa. V ponedeljek zvečer je zvezni kapetan vrhovne drsalne zveze Ivo Stiglic po posvetovanju odbora trojice odredil našo reprezentanco, ki nas bo v hokey na ledu zastopala na zimsko-sportnem tednu v Garmisch-Partenkirchnu. V reprezentanco so določeni Ljubljanci Rihar, Zitnik, Kačič, Gregorič, Pavličič in Gogala — vsi člani ljubljanske Ilirije, dalje Stipetič od zagrebškega ZKD, Belak, Tomič in Francot od Maratona in Pözl od zagrebškega Haška. V Nemčijo bo torej potovalo kompletno moštvo ljubljanske Ilirije, katerega prav posrečene karikature prinašajo tudi današnje »Novosti«, med Zagrebčani pa še dva Slovence, in sicer Belak in Francot. Zagrebčani so rezervni napad. Reprezentanca bo najbrže odšla na pot 27. ali 28. januarja, ker se tekmovanja prično 1. februarja. Kakor čujemo, v Ljubljani s to postavo absolutno niso zadovoljni, ker menijo, da so v Zagrebu gledali na vso stvar s povsem lokalnega vidika.

Občni zbor Ilirije. Na snopnem obnem zboru Ilirije je bilo iz poročil funkcionarjev razvidno, da je klub tudi lani uspešno in vvestransko delal in da beleži prav lepe uspehe na sportnem področju. Tudi v administrativnem pogledu se njegovo stanje izboljšuje, da je v bodoče računati s še bolj rednim in nemotenim poslovanjem. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: predsednik dr. Stanko Lapajne, podpredsednika inž. Stanko Bloudek in Evgen Betetto, tajnik Ernest Nagy in Ivan Balazar, blagajnik Rudolf Medica in Viktor Logar, gospodar Stane Miklavčič, arhivar Ivo Komar; odborniki: dr. Vinko Vrhunc, Anton Končan, Viktor Vodšek, Pavle Kveder, Ferdo Hanzl, Mihajlo Milanović, Josip Dodinar, Anton Petrič (Radeče), inž. Karel Kumer in dr. Bronislav Skaberna; nabelniški sekretar: sabljarka; podokovnik Rudolf Cvetko, smučarska: inž. Rudolf Koudelka, drsalka: Evgen Betetto, hokeyjska: Viktor Vodšek, lahkoletska: Marjan Dobovšek, teniška: dr. Ivo Murko, plavalna: Božo Kramaršič; nadzorni odbor: Viktor Rabič, Stane Pelan, Tone Kunstelj, Alfred Pöschl, Viktor Jalen (Radeče) in razsodiščni: primarij dr. Jenko, primarij dr. Demšar, dr. Bogdan Žužek, dr. Jože Pretnar in primarij dr. Josip Prodan.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 17. januarja: Anton pušavnik

DANŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: V vrtincu strasti
Kino Sloga: Polnočni pevec
Kino Union: Glej, da se ne zaljubiš!
Sadljarska in vrtnarska podružnica Ljubljana: predavanje nadzornika Josipa Streklja »Katero sorte jagodičja so najbolj donosne na domačem vrtu« ob 19. v kemistijski dvorani I. dr. realne gimnazije (realka) v Vegovi ulici.

Razstava del Karle Bulovčeve v Jakiopiecem paviljonu odprta od 9. do 18. Ljudska univerza: predavanje docenta dr. Zwitterja »Pomen francoske revolucije« ob 20. v mali Filharmonični dvorani.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9. Ramor, Miklošičeva cesta 20. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

V plamenih na poti v cerkev

Iz Moravc se pripeljali v ljubljansko bolnico strahovito opeklo posesta, hčer Marijo Prašnikar. Marija, stara 28 let, je odšla davi zarana iz Učak, kjer je doma, v cerkev v Moravce. Ker je bila zjutraj še tema, si je po poti, kakor je na deželi navada, svetila z gorčo trsko. Pečgala je medpotoma že več trsk, ko pa je prižgala novo, je plamen prešel s trske na njeno krilo. Prašnikarjeva se je pričela otepati, a je s tem le povzročila, da se je ogenj še hitreje razširil. V hipu je bila vsa v ognju. V silnih bolečinah je prišla nesrečnica teči in vpit. Ko je prihitela do prvih hiš v dolini, je na njej obleka že popolnoma zgorela in se je nesrečnica v silnih mukah vrgla na tla ter obledela. Na pomoč so ji takoj prihiteli ljudje, poklicani je bil tudi zdravnik, ki pa je odredil takojšen prevoz v bolnico. Stanje ponesrečenke je smrtonosno.

Iz Kranja

Sokolska uprava vabi članstvo na sestanek, ki bo drevi ob pol 9. uri v posvetovalnici. Poleg sestave predloga o društveni upravi za občni zbor bomo obravnavali še važna vprašanja. Občni zbor bo danes teden ob 20. Zdravilo.

— V hotelu Evropa gostuje danes g. Mirko Jelacik, pevec, komik, konferencier. Program se prične ob 22. Vljudo vabljeno. 31—n

Promet ljubljanske mestne zastavljalnice

Mestna zastavljalnica v Ljubljani je gotovo socialen zavod, ker je namenjen za pomoč ljudem iz zadrege. Zato se morajo nekdo po njenem poslovanju in prometu preskajati tudi splošne socialne razmere, ali prebujajo ali slabšajo. Seveda je treba pri tej presoji upoštevati mnogo najrazličnejših dejstev, ki vplivajo na višino prometa v zastavljalnici. Zastavljalnica se ne poslužuje samo revčev in manj premožnih, temveč tudi premožnih, ki nimajo rednih zvez z denarnimi zavodi. Se posebej pa moramo omeniti tujce in inozemce, ki jim večkrat zmanjka sredstev, ker ne dobe od doma denarja o pravem času. Prav lani lahko imenujemo leto neprimernih zvez, dreg in stisk tako za domače ljudi, še bolj pa za tujce, ki so jih pri nas zalotili nemirni in razburjeni časi.

Ce primerjamo lanski promet mestne zastavljalnice s predlanskim, opazimo takoj zboljšanje razmer, saj so številke padle, čeprav je naraslo število prebivalstva. Leta 1938 je namreč zastavilo 22.155 strank in dobilo posojilo 3.485.493 din, lani pa je zastavilo samo 21.253 strank za posojilo 3.333.040 din. V zastavljalnici sta torej lani imeli pomoči 902 strank manj in je bilo lani čezana 152.450 d'n manj posojil.

Skoraj enak razmerje vidimo tudi pri številkah, ki nam kažejo koliko strank je rešilo zastavljalnica predmete, leta 1938 je rešilo 20.948 strank svoje predmete ter pla-

Zanimive številke o mestnih podjetjih

Novi vodovodni rezervoar — Zaščita obratov mestnih podjetij

Ljubljana, 17. januarja. V mestnem proračunu vodijo račune o mestnem vodovodu pod poglavjem »občinsko gospodarstvo«, o izdatkih drugih mestnih podjetij pa pod naslovom »Stvarne potrebe mestnih podjetij«. Ogledimo si nekoliko zanimive številke v zvezi z obratovanjem mestnih podjetij, navedene v osnutku novega mestnega proračuna.

V osnutku je določena zgraditev novega vodovodnega rezervoarja. Kapaciteta starega rezervoarja je skoraj že povsem izčrpana tudi ob normalni porabi vode. Poraba vode se posebno poveča poleti in če bi rezervoarja ne povečali, bi tudi Ljubljana najbrž že kmalu trpela pomanjkanje vode poleti kakor jo je lani Beograd. Zaradi inkorporacije okoliških občin se je vodovodno omrežje zelo razširilo in ni več mogoče odlagati graditve novega rezervoarja. V osnutku novega proračuna je določeno za novi rezervoar 400.000 din K novim investicijam za mestni vodovod v prihodnjem proračunu pa moramo pristihi se 300.000 din za razširjenje vodovodnega omrežja v priključenih občinah, na Viču, v Zg. Šiški, Dravljah in Mostah. Za nove investicije torej nameravajo izdati skoraj trideset milijonov din, kar ni malo glede na skupne izdatke mestnega vodovoda, ki so proračunani na 3.706.900 din. Izdatki za sedanji proračun so bili proračunani na približno isto višino in sicer na 3.35 milijona din. Pri tem pa moramo upoštevati, da je bil v tej vsoti vračunan znesek pol milijona din za razširjenje vodovoda, torej 200.000 din več kakor za novi proračun. Zanimivo je da samo obratovanje mestnega vodovoda zahteva milijon 612.000 din. Največ teh stroškov odpade na porabo električnega toka, saj porabijo okrog 1.650.000 kWh toka za pogon, 4000 kWh za »podpih« parnega kotla in 30 tisoč kWh za razsvetljavo, tako da velja vsa porabljena električna energija 1.253.000 kWh. Tudi vzdrževanje zahteva precej stroškov: v ta namen je določeno v osnutku proračuna 773.000 din. Med dohodki je določeno, da bo značala občinska pristojbina od porabljene vode skupaj 2.112.000 din, in sicer za 1.157.000 m³ vode. V tem proračunskem letu pa bi naj znali dohodki iz istega naslova 1.889.000 din za 1.049.000 m³ vode.

Med mestnimi podjetji ima največje stroške elektrarna, v osnutku za novi proračun je določeno 22.595.263 din izdatkov; najmanjše izdatke pa ima zastavljalnica, le 183.660 din. Laika preseneti, da zahteva samo obratovanje elektrarne 8.732.847 din stroškov, čeprav stara ljubljanska elektrarna ne obratuje. Mestna elektrarna prevzema večino toka od Kranjskih deželnih elektrarn po ceni od 50 do 65 pa: za kilovatro uro. Računajo, da bodo v novem proračunskem letu prevzeli od banovinskih elektrarn 8.700.000 kWh električne energije za okrog 6.736.000 din. Ta tok in kolikor ga bodo prejeli od taksneče Črnske elektrarne (računajo okrog 900.000 kWh), bodo prodali za 22.560.000 din konzumentom. V sedanjem proračunu znaša vsota tega naslova 910.000 din manj. Za nove investicije elektrarne v novem proračunskem letu je po osnutku določeno 1.550.000 din. V tem znesku so vračunani stroški 280.000 din za preureditev napeljav v trofazni tok (še vedno je nekaj napeljav za istosmerni tok) in 300.000 din za nabavo novih stevec, ki jih bodo morali montirati bodisi zaradi povečanja ali preureditve omrežja. Položili bodo tudi nekaj kablov in postavili transformatorje.

O davčni olajšavi za nove hiše v Ljubljani

Okdar so mestu Ljubljani priključene okoliške občine, mnogi posestniki novih hiš niso na jasnem, kakšne je z davčnimi olajšavami na nove hiše. Da pa posestniki novih hiš v inkorporiranih delih mesta ne bodo več v dvomih, jim je treba o tem nekaj pojasniti.

Vse zgradbe na ozemlju kraljevine Jugoslavije so podvržene davku na dohodek od zgradb in morajo torej lastniki plačevati zgradarino. Kot davek na dohodek od zgradb pa se plačuje osnovni davek 12% od čistega dohodka zgradbe (najemnine) in dopolnilni davek, ki znaša glede na višino dohodka 2% do 14%.

Zaradi posebej gradbene delavnosti zlasti v večjih mestih in važnejših krajih je zakonodajalec določil nekatere olajšave pri plačevanju tega davka.

Tako določa čl. 37/1 zakona o neposrednih davkih, da se plačuje za vse zgradbe, ki so bile ali bodo postavljene z odobritvijo gradbenih oblasti po 31. decembru 1931 (tako imenovane nove zgradbe), na-

za kar bodo izdali 320.000 din. Stroški za novo nizkonapetostno omrežje so pa proračunani na 200.000 din.

Zanimiv je odnos med mestno občino in mestno elektrarno kot mestnim gospodarskim podjetjem; elektrarna plačuje mestni občini na leto po 3.400.135 din, doslej pod imenom priznava-nine, po osnutku pa se bo ta dajatev imenovala »pristojbina za uporabljanje javnega sveta«. Razen tega plačuje še tako zvani upravni prispevek za posle mestnega sveta in magistratnega uradništva, zaposlenega pri poslih elektrarne. Za novi proračun je ta znesek določen na 2.670.000 din. Skupno znašajo ti stroški po osnutku 6.070.135 d'n. To je prav za prav čisti dobiček mestne elektrarne, odnosno elektrarna mora skrbeti, da zasluži toliko več, da lahko daje občini. Tega pa seveda ne more zaslužiti drugače, kakor da prodaja dražje električni tok. Nekateri strokovnjaki so hudi nasprotniki tega sožitja mestnih podjetij z občino, češ da se za prispevki mestnih podjetij občini skriva samo posebna davčina. Toda občina vztraja pri tem sistemu, ker pač mora najti neke krite za velike izdatke.

Tudi klavnicna plačuje mestni občini upravni prispevek in odškodnino za uporabo mestnega sveta; v novem proračunskem letu bo plačala 977.000 din. Prav tako plinarina, ki bo plačala 120.000 din.

Mimogrede naj omenimo, da bodo v novem proračunu letos določeni posebni zneski za razna začetna dela. V proračunu izdatkov mestne elektrarne je v ta namen določeno 150.000 din. Manjši zneski so določeni tudi za najpotrebnejša začetna dela pri drugih podjetjih. Vodovodu, klavnici, plinarini in elektrarni morajo posvetiti posebno skrb, da bi obratovali tudi v primeru izrednih dogodkov.

Mestna plinarina ima za dve tretjini nižji proračun od elektrarne, izdatki so proračunani na 7.041.218 din ter so za milijon 348.758 din višji kakor v sedanjem proračunu. Na nove investicije odpade 375.000 din. Plinarina porabi na leto 440 vagonov ali 4400 ton premoga, kar jo velja 2.632.417 din. Obratovanje zahteva skoraj milijon din, vzdrževanje trideset milijonov in instalacijska dela nad 900.000 din. Računajo, da bodo v novem proračunskem letu prejeli za plin 3.22 milijona din, za koke 2.09 milijona, katan 400.000 in za instalacijska dela 1.3 milijona din. Dohodki so proračunani na 7.870.959 din.

Mestno tramvajsko podjetje ima za elektrarno največje izdatke: v novem proračunu bodo znali 8.082.060 din. Upoštevati je pa treba, da pri tem niso računane plače in mezde, ki znašajo nad 4 milijone din. Dohodki tramvajskega podjetja so proračunani na 12.161.684 din, a pri tem je všeta dotacija mestne občine 2.144.484 din. Računajo, da bo prodaja vozniških listov vrgla 10 milijonov din.

Med mestnimi podjetji naj še omenimo klavnico, ki bo imela v novem proračunskem letu 3.689.414 din izdatkov ali 30.031 din manj kakor v sedanjem proračunu. Še vedno mnogo odpade na amortizacijo in obrestovanje posojil; amortizacija znaša 725.220, obrestovanje pa 824.673 din. Amortizacijska doba znaša 15 let in se bo iztekla šele čez 10 let. Računajo, da bo imela klavnica v novem proračunskem letu 4 milijone 258.263 din dohodkov, največ na račun klavniške pristojbine, 3.136.430 din. Malo dohodkov daje ledarna, le 80.000 din na leto.

Posledni poslopiš z desetletno davčno olajšavo, ki so z inkorporacijo prišli pod mesto Ljubljana, bi sedaj radi dosegli za svoje nove zgradbe nadaljevanje te davčne olajšave od 10 na 20 let, da bi torej uživali enake olajšave kakor posestniki nenovečane Ljubljane. Vložili so tudi že več prošni in pritožbi, ki pa so bile vse negativno rešene in zavrnjene, ker pač za proslitev tem pritožbam ni podane zakonske možnosti. Zakon namreč izrecno določa, da se ta davčna olajšava priznava za 20 let za nove zgradbe, postavljene v večjih in važnejših krajih, v vseh drugih krajih pa samo za 10 let. Zgradbe posestnikov, ki so bile priključene Ljubljani, pa so bile postavljene in sezidane v nekdajšnjih samostojnih občinah Vič, Šiška, Moste, Jakarje in Dobrunje, torej v manjših krajih, kjer velja olajšava samo za 10 let. To vprašanje bi bilo torej mogoče rešiti samo s spremembo čl. 37/1 zakona o neposrednih davkih, ki bi določila nadaljevanje davčne olajšave od 10 na 20 let tudi za nova poslopja, postavljena v Viših, sedaj Ljubljani priključenih občinah.

Iz Metlike

Pops vozil. Po nalogu sreskega načelnika v Črnomlju se morajo vsa vozila, avtomobili, motocikli a priklole, hleklji in fjakarski vozovi prijaviti pri obč. uradu do 10. februarja. Kdor bi svoja vozila ne prijavil in ne plačal takse, bo plačal globo no zakonu o takсах.

DNEVNE VESTI

— Slovenska poročila beografskega radija. Kratkovalovna radijska postaja v Beogradu, Milosa Velikoga ulica 16. bo p. d. celja od 21. t. m. dalje redno oddajala v slovenskem jeziku. Vsak ponedeljek ob 20.10 bo poročila »Balkanski svet«, vsak četrtek ob 20.10 »Znanjepisnični pregled«, vsako soboto ob 20.10 pa »Gospodarski pregled«. Za sedaj oddaja kratkovalovna radijska postaja vsak dan vesti v slovenskem jeziku in sicer ob 20.40 na valui YUA 49.18 m in YUG 31.56 m.

— Razpis zdravniških mest. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje po eno mesto zdravniškega uradnika v Mariboru in Domžalah ter po eno mesto pogodbenega zdravnika v Brezicah in Rogški Slati in Rok za vlaganje prošnje je do 17. februarja 1940.

— Likatija graščice ce te jezice—Domžale. Dne 3. februarja bo v gradbenem ministrstvu licitacija za rekonstrukcijo državne ceste št. 50 Ljubljana—Celje v osekcu Jezica—Domžale za proračunski znesek 164 milijon dinarjev.

— Vlada je odklonila načrt uredbe o kontroli cen. Pred toččenjem je ministrstvo za socialno politiko izdelalo načrt uredbe o kontroli cen. Uredba naj bi služila za pobiranje draginje. Med drugim je bilo določeno, da bi lahko kaznovali trgovce, ki bi prodajali blago po višjih cenah, kakor bi bile predpisane, kaznovali do pet milijonov din in do tri mesece zapora. Po uredbi bi bilo tudi mogoče zapleniti, večje količine blaga trgovcem, ki bi se pregrešili proti zakonu. Zaplenjeno blago bi prodajali, denar pa bi porabljali za zbiranje posebnega fonda za prehrano prebivalstva. Osnutek uredbe je pa naletel na velik odpor gospodarskih krogov, zlasti med industrijo. Številne gospodarske organizacije so sklicevale sestanke in na njih zahtevale naj bi vlada te uredbe ne uveljavlja. Zastopniki go podarstvenikov so posredovali pri predsedniku vlade in drugih pristojnih ministrstvih. Zdjaj poročajo iz Beograda, da so prodrli s svojimi zahtevami in da je vlada odklonila načrt uredbe. Zdjaj razmišljajo baje o uvedbi kontrole cen na podlagi stare uredbe o pobiranju draginje. Ta uredba bo neveljavna. O tem so razpravljali pred dnevi na seji ekonomskega socialnega odbora ministrstva.

— Zmanjšanje hranilnih vlog. Po podatkih Narodne banke je bilo 1. decembra pri državnih denarnih zavodih za 2.309 milijonov din hranilnih vlog pri samoupravnih zavodih 2299 milijonov in pri zasebnih denarnih zavodih 5532 milijonov ali skupno 10.140 milijonov din. Lani 1. januarja so hranilne vloge znašale 11.238 milijonov din in so se torej zmanjšale v 11 mesecih za 1098 milijonov din ali 9.42%. Pri državnih denarnih zavodih so se vloge zmanjšale za 324.000.000 din pri zasebnih pa za 883 milijonov din. Pri tem je najbolj zanemljivo, da samoupravni denarni zavodi beležijo celo porast hranilnih vlog za 109 milijonov din.

Kavarna »Leon«

danes v sredo in jutri v četrtek vso noč odprta
Vsak večer koncert damske kapele

— Jugoslovansko-nemški sporazum o dvostranskem obdavčevanju. Te dni je bil v nemškem ministrstvu financ podpisani sporazum med našo državo in Nemčijo o pravnih zaščitah in pomoči v davčnih zadevah in sporazum glede dvostranskega obdavčevanja na račun neposrednih davkov. Oba sporazuma stopita v veljavo, čim bodo izmenjane ratifikacijske listine. Sporazuma veljata tudi za češko-moravskega protektorata.

— Ratifikacija delavske zaščitne pogodbe s Francijo. Ta pogodba je bila sklenjena že 1. 1932 in naslednje leto odobrena v narodni skupščini, vendar pa je francoski parlament doslej odklanjal njeno ratifikacijo. Končno jo je sprejel 8. decembra in sicer brez debate, vendar pa je bila to le prva stopnja v reševanju tega problema, ker jo mora odobriti še francoski senat in podpisati predsednik republike. Uveljavljena bo šele, ko bo objavljena v francoskem uradnem listu.

— Pravilnik o izplačilu izseljenkih dolgov. Denarni zavodi, ki so prišli v konkurz od 1. jan. 1925 do 1. febr. 1931 imajo tudi nekaj izseljenkih hranilnih vlog, ki bodo sedaj izplačane iz državnih sredstev. Izseljeniki vlagatelji morajo najpozneje do konca leta predložiti Poštni hranilnici v Beogradu vložno knjižico ali sodni sklep, če je bila vložna knjižica sodno uničena, dokazilo državljanstva in potrdilo o izseljenstvu. O prijavih za izplačilo bo oddala posebna državna komisija. Zneske bo izplačevala Poštna hranilnica v Beogradu, ki bo vlagateljem izdajala hranilne knjižice na običajne obresti. Izseljenške vloge zavodov, nad katerimi je konkurz razveljavljen, bodo izplačane iz državnih sredstev z odbitkom izplačanih zneskov iz konkurznih mase. Konkurzna sodišča bodo o tem dala odgovore in obvestila na zahtevo državne komisije. Vse pravice vlagateljev, katere terjatve bodo pokrite s tem pravilnikom, preidejo na državo.

— Ljudske in meštanske sole v Zagrebu zaprte. Zaradi težke dobave premoga in koksa je sklenil zagrebški mestni solski odbor, da zapro ljudske in meštanske sole do 22. t. m., redno pa bodo nadaljevali pouk na srednjih šolah.

— Velika javna dela v Dalmaciji. Izpostava banke uprave v Splitu je prejela odobrenje bana hrvatske banovine za velika javna dela na področju 24 okrajev. Za ta dela je obodren kredit 60.821.000 din. Največ izdatkov gre na račun cestnih del.

— V zamrznjeni reki utonil. V ponedeljek se je peljal v okolici Karlovca čez zamrznjeno Karano z vozom kmet Marko Ivanović. Pred njim je vozil prav tako s konji kmet Nikola Antonić. Peljala sta v Karlovac drva in ker je bila Karana že dalje časa zamrznjena, sta si skušala skrajšati pot čez reko. Ko sta prpeljala s težkim tovorom do polovice reke je led začel nenadno pokati, zaradi česar sta pogrnala konje da bi prispela čim prej na breg, toda led se je nenadno prelomil in oba kmeta sta z vozovoma vred padla v vodo. Ivanović ni znal plavati in je utonil. Antonić pa so priskočili na pomoč in se je rešil. Utonila sta pa oba para konji.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, zmerno mrzlo in nestanovitno vreme s snegom. Včeraj je bila najvišja temperatura na Kumboru 12, v Dubrovniku 8, v Splitu 7, na Visu in Rabu 5, v Ljubljani —1, v Zagrebu in Beogradu —3, v Mariboru —3,7, v Sarajevu —5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 748,7.

temperatura je znašala —3,5, na aerodromu —5,5 C.

— Prepoved tombola in srečelov v javnih lokalih. Ban dr. Šubišić je izdal odlok, da bo od 31. t. m. na področju banovine Hrvatske prepovedano prirediti srečelove, tombole, loterije in druge igre podobnega značaja v vseh javnih lokalih. Te prireditve so se zelo razpasle po vsej državi, vendar jih je najbrž največ v Sloveniji. Morda bo zgled Hrvatske našel posnemanje tudi pri nas. Podobni srečelovi so škodljivi, ker na njih zapravljajo denar najrevnejši ljudje in se z njimi širi igralska strast, ki tako pogosto zavaja ljudi v bedo.

— Naboj iz možganov v obraz. Snodi so prepejali z avtomobilom v bolnico 32letnega občinskega slugo Antona Strbeka iz Doba pri Domžalah. V Dobo so večeraj priredili majhno savijsko predgod Tenev, pri čemer so streljali z možnarji. Žraven je bil tudi štrbek, ki je prežgadol pristopil k možnarju, iz katerega pa mu je nenadoma udaril ves naboj v obraz in mu ga razmesaril.

— Dva poškodovanca. Hlapec Jože Stanovnik iz Poljan nad Skofjo Loko je včeraj podiral v gozdu drevesa. Pri delu se je drevo prezgodaj nagnilo in pokopalo Stanovnika pod seboj. Stanovnik ima zlomljeno levo nogo. — Tovarniška delavka Marija Vozelj iz Ljubljane pa je včeraj popoldne padla s kolesa in se potolkla na glavi ter na desni nogi.

— Konferenca ravnateljev mednarodnih velesejmov. V Budimpešti bo 29. t. m. konferenca direktorjev mednarodnih velesejmov na Dunaju, Beogradu in Budimpešti. Na tej konferenci bodo v glavnem razpravljali o terminih velesejmskih prireditvev in o vprašanju voznih olajšav.

Iz Ljubljane

—lj Nov grob. Včeraj popoldne je za vedno zatihnil oči višji poštni kontrolor g. France Mezek. Pokojnik, ki je bil star šele 51 let, je bil po rodu iz trdnice kmečke hiše v Gorenji vasi, v Poljanski dolini, kjer se sedaj gospodari brat Ciril. Studiral je gimnazijo v Kranju in v Novem mestu, kjer je maturiral. Po končani vojni je vstopil v pošto službo in je služboval povsod v Ljubljani.

— Ze pred časom se ga je lotila neozdravljiva bolezen ki je sedaj po muke polnem trpljenju tudi podlegel. Pokojnik, mož postojanskega zapuščala ženo Marijo in sinčka Radota, ki jima na tem mestu iztekamo naše najiskrenejše sožalje. Pogreb pokojnega Franceta bo jutri ob 16 izpred h. se žalosti na Cankarjevem nabrežju 15, na pokopališču pri Sv. Križu.

—lj Srečka organizacija JNS za Ljubljano vab članit o ljubljanskih organizacij da se udeležijo pogreba njenega agilnega odbornika g. France Mezeke, ki bo izpred hiše žalosti, Cankarjevo nabrežje 15, jutri ob 16.

Knjgovodstvo sistem »All-right«
Kartotečni način
Zantevajte ponudbe
Stiglic Oton,
Aleksandrova 4, tel. 3909

—lj Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Danes 17. t. m. bo ob 20. predaval g. docent dr. Franc Zwitter. Tema: Pomen francoske revolucije. Vstop prost. 32 n.

—lj Na plesu Jadranske straže nagrade narodne noše. Kakor smo včeraj poročali, je letošnji ples Jadranske straže lepo uspel. Izredno živahno je bilo zanimanje za voitev kraljice Jadrana, za katero je bila z večno glasov izvoljena čista Darka Živanovičeva v przenski noši. Do bila je prvo nagrado. Žirija pod predsedstvom g. dr. Murka pa je nagradila z lepimi darili še 11 drugih najlepših narodnih noš in sicer so dobile drugo nagrado Olga Špornova v sisski, noši, tretjo nagrado Marica Plošova v slovenski narodni noši, četrto nagrado Breda Rusova v slovenski narodni noši, peto nagrado Franja Zupanova v slovenski narodni noši, šesto nagrado Nada Kmetova v slovenski narodni noši, sedmo nagrado Smiljana Beblerjeva v češki narodni noši, osmo nagrado Franja Naglasova v češki narodni noši, deveto nagrado Helena Skobertova v bitolski narodni noši, deseto nagrado Mira Pucova v hrvatski narodni noši, enajsto nagrado Nada Sinikova v slovenski narodni noši in dvajseto nagrado Lidija Müllerjeva v češki narodni noši.

—lj Tiskarski škrat »Traviat« Zlate Gjungec. Včeraj smo poročali o izrednem uspehu operne pevke Zlate Gjungec, ki je gostovala v našem gledališču v vlogi Violette v Verdijevi »Traviati«. Priljubljena pevka je pela v tej vlogi že osemindesetkrat (48), kar je tudi naglasil naš recenzent, češ, da bomo imeli kmalu na ljubljanskem odru ljubljeno, petdeseto predstavo »Traviat«. Tiskarskem škrtu pa ti uspehi naše pevke najbrž niso pri srcu, ker je postavil, da je pevka nastopila v tej vlogi na našem odru samo osemindesetkrat.

—lj Ljubljanska filharmonija bo imela v petek 26. t. m. svoj redni simfonistični koncert v unisoniki dvorani z dirigentom g. Krešimljem Baranovičem.

—lj Jug. akad. podporno društvo je daroval odvetnik in minister v pok. gosp. Franc Novak 200 din v počastitev spomina pokojnega dr. Otona Papeža podpredsednika deložnega sodišča v p. in odvetnika. Iskrena hvala!

—lj Ogledje si v šentjakobskem gledališču zabavno Nuščevo veseligr »Uježe«, katere ponovitev bo v soboto 20. in nedeljo 21. t. m. ob 20.15. Igra je skrbno pripravljena in je dosejala pri vseh dosežkih uprizoritvah izreden uspeh in so bile vse predstave popolnoma razprodane. Ker je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljud brez vstopnic, kupite te že v predprodaji, da se izognete navalu pri večerni blaginji.

—lj Sleparka prodajalca prepreg. O sleparskih prodajalcih prepreg ter manufakturnega blaga so listi že mnogo pisali. Človek bi mislil, da bodo postali ljudje zato previdnejši, vendar pa sleparji še vedno najdejo svoje žrtve. Te dni sta se v Ljubljani zopet pojavila dva taka sleparska prodajalca prepreg, ki sta ogroževala več lahkomiselnih žensk. To sta neki Mehmed Lidiar ter Mikan Ribič, ki sta oba doma iz Bosne. Sleparka sta pobegnila in ju sedaj zamaš iščejo že nekaj dni.

—lj Danes ob 18. bo razstava Karle Bulovčeve zaključena.

PREMIERA duhovite in animirane filmske operete, v kateri poje znameniti filmski umetnik JEAN LUMIERE v krogu izbranih ispoltic najlepše francoske popevke.

Razigrano življenje in hrepenenje po ljubezni v velikem deklinski interesu! Čudovite pesmi, glasba, mladostne zabave in ljubavne epizode so odlika tega lepega filma. — Predstave ob 18., 19. in 21.

Polnočni pevec

—lj V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani pri frančiškanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvalitetna optika. 3.

—lj Opozorilo. Uprava revije »Umetnost« in Bibliofilska založba v Ljubljani, Pod turmom 5. opozarjata, da g. Stefan Pinič ni več upravičen sprejemati naročil za gornjo revijo in publikacije Bibliofilske založbe. Vsi p. n. interesi, ki so imeli opraviti z g. Piničem, naj se blagovolijo javiti na gornji naslov.

Podpore za brezposelne sezonske delavce

Od delavske zbornice v Ljubljani smo prejeli:

Po obstoječi uredbi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev se sezonskim delavcem v času mrtve sezone (od I. XII. do 15. III.) ne izplačujejo redne brezposelnostne podpore. S to odredbo je hudo prizadet zlasti stavbo delavstvo in je delavska zbornica v Ljubljani intervenirala pri odločujočih ustanovah, da se omili in izplačuje vsaj polovica redne podpore sezonskim delavcem tudi v zimskem času.

Lani 1461 sodnih stanovanjskih odpovedi Mlad pustolovec, ki je izrabljaj ljubezen, da je lažje opravljal tatinski in vlomilski posel

Ljubljana 17. januarja
Lani je dobilo 1461 stanovanec bel pismo s pozivom, da morajo v doletnem roku zapustiti svoje stanovanje. Toliko je bilo namreč sodnih stanovanjskih odpovedi v l. 1939. Predlamskim jih je bilo manj, sicer 1338. V resnici je bilo lani mnogo več nerednih plačevalcev najemnine v Ljubljani kot predlamskim, kar je predlamskim je mestna občina kolektivno odpovedala v skupnih stanovanecem v nekatere svojih hišah pa ne zaradi tega ker niso redno plačevali najemnine temveč je bila sodna odpoved stanovanja v večini primerov formalnost, ker je mestna občina nato na novo uredila najemniški pogodbe s stanovanecem v mestnih hišah. Lani pa je pri večini sodnih stanovanjskih odpovedi šlo za najemnike, ki niso redno plačevali najemnine. Po številu stanovanjskih odpovedi sodeč je predlamski ljubljanski stanovanecem bolj trda ko je bila tedaj vsakega pivca v mesecu šteti na lemino.

Samo majhen del stanovanjskih odpovedi se je nanašal na najemnike, k so morali stanovanja zaradi kapric hišnega gospodarja. Najemniki, ki jim sodnja odpoved zahtevala hišnega lastnika imajo sicer pravico, da se v treh dneh pritožijo in vložijo svoje ugovore proti odpovedi, toda te pravice se stanovanecem navadno ne poslužujejo, saj je v Ljubljani toliko stanovanj na razpolago, zlasti v okrajih, kjer se grade nove hiše, tako v Šiški na Mirju in za Bežigradom, da si stranke lahko izberejo po svoji volji stanovanje in hišnega gospodarja.

Mlad pustolovec

Glede na to, da je večina tatvin in vlovov prav prostodušno priznal bi človek sodil, da 23letni Karol Šveglj iz Begunj, ki se je moral včeraj zagovarjati pred sodniki malega kazenskega senata, še ni do dna duše pokvarjen fant, glede na značaj njegovih deliktov pa bi sodil, da je skrajno pokvarjen mlad pustolovec, ki ne pozna več glasu svoje vesti, saj je povsod izrabljaj svoje ljubezenske avanture v tatinski namene.

Dne 1. decembra so ga orožniki aretirali. Oblasti so ga lakale že več mesecev s tiralic. Kar 25 obov se je nakupilo proti šveglju in obtožnica državnega tožila ga je tožila za 11 zločinov in prestopov zoper imovno ter za nekatere selarije, utaje in tudi zaradi potepuštva.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 17. januarja.
V smucovo trgovino s fotografskimi potrebščinami v Selenburgovi ulici je prišel predvčerajšnjim mlajši neznanec, ki je pilnesel s seboj v zamenjav fotoaparata znamke Balda, vreden okrog 200 din. Pri pogajanjih za nov aparat je neznanec govoril na dolgo in široko ter s tem motil uslužbenca, ki seveda niso stlutil, da zasleduje s tem nepošten cilj. V ugodnem trenutku, ko so imeli prodajalci opraviti z drugimi strankami, je urno posegel po novem aparatu znamke Agfa Bili, ki je vreden 600 Din, in ga stisnil pod plašč. Neznanec se je še nekaj ohiral, nato pa se z nekim izgovorom kratko poslovil ter izpril. Uslužbenec so šele kasneje zaznali, da je izginil novi aparat, medtem ko so starega našli na mizi. Nepoštenjakovič je bil okrog 22 let star ter je govoril notranji narečje. Izpred trgovine se je menda odpeljal s kolesom.

Na Gosposvetski cesti je bil izpred gostilne »Novi svet« te dni ukraden z ročnega vozička večji kovčeg iz rjave imitacije, ki je bil last Antona Zebreta. Zebra je imel v kovčegu razno moško perilo, par galos, šal, aparat za britje, tri ovčje kože in oboje. Tat je Zebreta oškodoval za okrog 600 din.

Predvčerajšnjim ponoči so skušali neznanci svedrovali izvršiti večji vlom v skladišče in pisarno trdnice Alko na Gosposvetski cesti. Vlom se jim je sicer posrečil, vendar pa niso mogli priti do prave zaloge. Iskali so najbrž tudi denar, ki ga pa niso našli. Slednjič so odnesli le nekaj steklenic koka in brivice. Trdnica ima nekaj nad 300 din škode.

Na Nabrežju 20. septembra je bilo vlomljeno v trgovino Ane Razpotnikove, kjer so vlomilci najbrže iskali denar, ki ga pa niso našli. Zato so se zadovoljili z blagom in so odnesli 18 k. sira, precej surovega masla ter nekaj drugih jestvin v skupni vrednosti 500 din.

Tatovi koles navzlic zimni in mrazu po mirujejo. Policiji je domela sleherni dan prijavljenih kar po več tatvin koles, ki jih

Danes nepreklicno zadnjkrat! Ob 16. 19 in 21. uri. Kino Union, tel. 22-21. Glej, da se ne zaljubiš!

Vesela burka smeha, komike in prijetne zabave. — HANS MOSER, Wolf Albach Retty, Carola Höhn, Fritz Imhof, Rudolf Carl, Julia Serda

KINO MATICA, 21-24 — ob 16., 19. in 21. uri

POLJSKI FILM V VRTINCU STRASTI

Tragedija mladega kneza, kateri je skušal rešiti svojo zaročenko pred nečloveškim varuhom. Lidija Visocka — Witold Zacharewicz — Boguslaw Sambrski

Sedaj smo bili obveščeni, da se z veljavnostjo od 15. januarja 1940 tudi sezonskim delavcem izplačujejo brezposelnostne podpore, in sicer se izplača polovica pripadajoče podpore kot izredna podpora na račun redne podpore. Če pa bodo ti delavci po 15. marcu še vedno nezaposleni, bodo dobili sedaj izplačano še ostalo polovico podpore.

Prizadeti sezonski delavci ki izpolnjujejo pogoje za prejemanje redne podpore (najmanj 8 mesecev članstva pri OUZD), naj po pristojnih občinah zaprosijo za izplačilo podpore.

Delavska zbornica je poleg tega tudi intervenirala, da bi se obstoječi predpisi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev spreminili v toliko, da se ne bodo delale razlike med sezonskimi in ostalimi delavci.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Sreda, 17. januarja: Antigona. Red Sreda Četrtek, 18. januarja: Profesor Klepec. Red Četrtek, 19. januarja: ob 15. uri: Kozarec vode. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. Sobota, 20. januarja: Hudičev učence. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Tragedija plemenite Edipove hiše ima v Sofoklejev žaligr »Antigona« pretežno ljudsko podobo. Ta klasična psihološka drama značajev je zasnovana na globoko dojmljiv način in je naša v naših interpretih odlične oblikovalce vlog. Glavno vlogo kreira ga. Barčeva. Režiser: Lipah. Predstava drevi bo za red Sreda.

V petek, 19. t. m. bo dijaška predstava. Igrali bodo francosko komedijo »Kozarec vode«, delo Scriba, v katerem je orisal razmere na angleškem dvoru za vlade kraljice Ane. Nekoliko satirčno gledanje na ženske, ki imajo vladno v moč v rokah, ustvarja nad vse duhovite dialoge in zabavne situacije. Cene globoko znižane od 14 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Sreda, 17. januarja: Traviata. Gostovanje Zlate Gjungec in Antona Dermote. Izven

Četrtek, 18. januarja: Nižava. Red A

Petek, 19. januarja: zaprto

Drevi bosta ponovno nastopila v Verdijevi »Traviati« naša odlična umetnika, Antona Dermota in Zlate Gjungec. Kako sta oba pevca pri našem občinstvu priljubljena, se najbolje vidi iz dejstva, da so bile tudi vstopnice za njun drugi nastop že dva dni prej razprodane. Razen njiju nastopajo še: Janko, Dolničar, Lupša, Rus, Jelnikar, Perko, Španova in Ramšakova. Dirigent in režiser: Niko Stritof.

Jutri se bo ponovila d'Albertova »Nižava«, ki je eno izmed najznačilnejših del italijanskega verističnega sloga, muzikalno bogato razporedeno, vsebinsko pa dramatično zelo razgibano. Režiser: Freilih. Dirigent: dr. Svava. Predstava bo za red A.

Abonente reda Četrtek, A in B opozarjamo na spremembo predstav odnosno reda abonmajev, ki je bila potrebna zaradi obolenosti gospoda Betetta, v operi in v drami, in sicer: abonenti reda Četrtek imajo jutri predstavo v drami, ne v operi, kakor je bilo prvotno javljeno; v operi imajo jutri abonenti reda A predstavo »Nižava«, za abonente reda B pa bo predstava Kozakove komedije »Profesor Klepec« šele prihodnji teden. Sprememba reda abonmajev je bila v drami potrebna zaradi spremembe repertoarja v operi in prosimo vse abonente reda Četrtek, A in B, naj to upoštevajo.

Iz Trbovelj

Vsi lastniki vozil na področju občine Trbovlje se opozarjajo, da jih morajo prijaviti do 31. januarja v prijavnem oddelku občinske uprave, ker mora biti v smislu odloka sreskega načelstva v Laškem registracija vseh vozil za l. 1940 do tega roka končana. Prijavna taksa se plača v državnih kolkah, ki znaša za avtomobile in avtomobile 100 din, za motorna kolesa 50 din, za fiakerske in polfiakerske vozove 25 din, za bicikle pa 5 din. Davščina za državni cestni sklad se mora plačati v gotovini in znaša za potniške avtomobile 200 din, za motorna kolesa s priklopi 75 din, za motorna kolesa brez priklole 50 din, za fiakerske in polfiakerske vozove 50 din, za bicikle pa 10 din. Strankam se oddajo tiskovine za registracijo proti plačilu 1 din za vzorec o prijavi ali odjavi bicikla ter o prijavi fiakerskih in polfiakerskih vozov za prijavo motornih koles po 1.50 ter za prijavo avtomobilov in avtobusov po 2.50 din. Lastniki motornih koles, avtomobilov in avtobusov morajo izpolniti dvojno prijavo. Prijavi je treba vedno priložiti tudi prometno knjižico, da se zabeleži plačilo davščine in registracija vozila. Obenem se opozarjajo vsi lastniki motornih vozil, fiakerskih voz in biciklov, da morajo v 15 dneh javiti pri občini ali neposredno pri sreskem načelstvu v Laškem vsako spremembo svojih vozil (prodajo, nakup itd.). Proti lastnikom teh vozil, ki jih ne bodo v tem roku prijavili v registracijo in plačali predpisane davščine, bo uvedeno kazensko postopanje.

— Oddaja valitnih jajc. Po sporočilu banke uprave se bodo tudi letošnji spomladski oddajali valitna jajca najboljših stajarskih kokoši po znižani ceni 0.50 din za komad, da bi si nabavili stajarske kokoši tudi oni, ki etje, ki je doslej še niso gojili. Nabiralci naročil za valitna jajca naj pridobijo predvsem nove kmete. Naročila za valitna jajca se naj zbirajo tako, da jih bo čim več iz ene vasi ali sklenjenega okolja. Jajca se naročijo s posebno prijavo pri tukajšnji občini, pri kmetijskih podružnicah ali pri društvu Rejce malih živali. Prijave z manj kot 6 jajci se ne bodo upštevale. Prijave skupno s denarjem pa se sprejemajo najdalje do 22. januarja 1940.

— Nesrečen padec rudarja. Ko se je vračal rudar Ivan Strašek, zaposlen na separaciji, okrog 11. ponoči domov, si je hotel skrajšati pot, a se je pri tem spotaknil na lesu ter padel 5 do 6 m v globino na sešalsko tako nesrečno, da si je dvakrat sečel lobožanjo in se na mestu onesvestil. Ko je prišel k zavesti, je še sam prišel do doma, odkoder pa so ga takoj prepeljali v tukajšnje bolnico. Stanje nesrečnika je nevarno.

Borzna poročila

Curih, 17. januarja. Beograd 10.—, Pariz 10.015, London 17.675, New York 446.—, Bruselj 75.10, Milan 22.50, Amsterdam 237.—, Berlin 178.60, Stockholm 106.15, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.05, Sofija 5.30, Bukarešta 3.30.

Jubilej italijanskega lista

»Gazzetta di Venezia«, ki izhaja v Benetkah, je te dni obhajala dvestoto obletnico svojega obstoja. List je najstarejši v Italiji.

Ostre zime v Evropi

Največ hudih zim je bilo v 15. in 16. stoletju

Kronika ostrih zim od začetka 15. stoletja do naših časov nam pokaže marsikaj presenetljivega. Predvsem nas preseneča, da so se hude zime redno ponavljale skupno v dveh letih. Izjem je bilo malo, kakor 1929, ki bi mu po pravilu morala slediti huda zima tudi naslednje leto. Ker je letos precej huda zima, smemo s precejšnjo verjetnostjo pričakovati, da bo tudi prihodnje leto pozimi oster mrz.

V vseh hudih zimah so bili po pravilu hudi snežni zameti in snežni viharji. Zanimivo je, da je bilo od začetka 15. stoletja do l. 1929 hujših zim samo 34. V vseh teh hudih zimah so bili izredno hudi snežni viharji.

Največ hudih zim z velikimi snežnimi zameti je bilo v 15. in 16. stoletju, v našem stoletju pa je bila v resnici huda zima do slej samo l. 1929, če izvajemo letošnji zim. Zima pred 10 leti je povzročila ogrom-

no škodo, zlasti na sadnem drevetju. Tudi v tej zimi je bilo doslej že mnogo škod. V 15. stoletju so bile izredno ostre zime v letih 1407 in 1408, 1434 in 1435, 1443 in 1444, 1460 in 1461, 1464 in 1465, 1468 in 1469, 1476 in 1477, 1490 in 1491. Prav tako so se vrstile ostre zime s hudimi snežnimi meteži v 16. stoletju: 1513 in 1514, 1516 in 1517, 1550 in 1551 in 1562 ter 1563; izjema je pa bilo leto 1565, ker mu ni sledila huda zima naslednje leto. Potem so se hude zime zopet vrstile po pravilu. To opazamo tudi v kronikah hudih zim v drugih stoletjih. V 19. stoletju je pa bilo samo pet izredno ostrih zim. V 20. stoletju je bila najnižja temperatura v srednji Evropi leta 1929, ko je dosegla -30 stopinj. Kaže, da letošnja zima ne bo nič zaostajala za to, saj je v nekaterih krajih v naši državi še celo mržje, na primer v Bosni, kakor je bilo pred 11 leti.

Pogled v zimsko prirodo

Gozdne živali v bližini naselbin

Ljubljana, 17. januarja

Mrz sicer za spoznanje popuča, vendar je zima še vedno huda in jo zlasti bridko občutijo naši krilati pevci, z njimi vred pa vsa divjad v gozdu ter na polju.

Glede krme je za ti volske pevce dobro poskrbljeno, saj so krmilne hišice v Tivoliju leste prav na gosto postavljene. V njih tudi nikoli ne zmanjka hrane, razen tega pa prihaja v Tivoli zmerom mnogo ljubiteljev krilatega sveta, ki poskrbe še za kako posebno poslastico. Navzlic temu pa v parku letošnje zime ni tiste živahnosti, kakor smo jo bili sicer navajeni. Ubogi ptički posedajo čisto čisto premrli po vseh, kajti mrz jim sili pod pernatko kožučke in jim jemlje vsako voljo do veseljih spretelov. Huda jim prede posebno na večer, ko se stiskajo pred mrazom v zatijja, pa jih skoro ne najdemo, in jutraj, preden jih za sifo ogreje zimsko sonce. Opazovalci trdijo, da je letos v Tivoliju mnogo manj drobnih sinčič, ščinkavcev in celo kosov, kakor pa jih je bilo lani. Taščice so prav redke, še redkeje so druge vrste ptic, pač pa se po gosejte zaleti mednje skoraj ali kaka druga ujeta, ki povzroči kajpada silen poplah.

Tudi zunaj na polju silno trpi divjad zaradi mraza. Po zasneženih njivah in travnikih med št. Vidom in Posavjem je letos precej jerebice, ki se drže v večjih ali manjših jatah. Prihajajo prav rade do kozolcev, kjer se stiskajo med ostanke slame ali sena in najdemo tudi kako zrna. Fazani ob Savi, ki jih poleti le težko opazimo med nizkim grmičevjem, so sedaj prav čisti gostje domače perjadi na kmečkih dvoriščih v Gameljnah ali v vaseh pod Šmarno goro. V Pirničah opazujejo lovci, pa tudi ostali domačini čisto kar po pet srn, ki prihajajo iz smledniških gozdov do nekega kozolca, da vasio kjer si počijejo za silo hrane, ki jo sedaj tako pogrešajo v gozdovih zunaj v prirodi; navzlic nekaterim urejenim krmilnicam, ki se jih pripravili lovski zakupniki. Pravo nadlego pa pomenijo letošnje zimo številne lisice, ki so postale zaradi mraza in pomanjkanja hrane v prirodi izredno drzne. V zgodnjem jutru se priplazi jo do nihov in kokešnjakov, kjer podavijo domače zajce. Se raje pa se lotevajo kokoši, s čimer povzročajo kmetovalcem mnogo škodo. Lačne lisice se kaj malo zmenijo za lajnje psos čuvaje, kakor bi vedele, da jim nič ne morejo, ker so priklenje ni. Na Skarčuni je lisica odnesla v teku treh noči več posetnikom nad deset kokoši.

Zima na Dolenjskem

Novo mesto, 16. decembra
Na Dolenjskem že od l. 1929 ni bilo tako hudega mraza in ostre zime kakor letos, ko traja že ves čas od božičnih praznikov. Zadnje dni je kazal toplomer na mnogih krajih od 20 do 25 C pod ničlo. Je to zopet enkrat prava zima, ko dreve poka od mraza. Mrz ne povzroča skrbi in težav le revnejšim slojem, ki si ne morejo oskrbeti kuriva in morajo zmrzovati v mrzlih, nezakurjenih sobah, temveč povzroča tudi drugo škodo. Zlasti voznikom odteguje zaslužek, ker v prehudem mrazu ne morejo v gozdove po les in ga nakladati na vozove. Voznja na saneh zaradi prehladnega snega n. mogoča, na vozeh pa ovirajo prevoz zelo zmrznjene in z nizko plastjo snega preprežene ceste, ki zanaša težko obložene vozove v stran, da je nevarnost nesreč zelo velika.

V vinskih hramih, ki niso proti ostremu mrazu dovolj zavarovani, je že marsikje zmrznilo vino in je nevarnost, da razpokajo tud, doge pri sodih. — Mrz je ta-

ko silen, da je na mnogih krajih zmrznila tudi Krka.

Pri vseh neprilikah in nevarnostih, ki jih prinaša s seboj mrz, tudi zima tudi mnogo veselja. Zlasti mladina se ne zme ni dosti za mrz in raje vsa razigrana po tanki, toda trdi snežni odeji. Tod se vozi veselo razposajena na smučkah, ki so si jih spretni dečki sami naredili, po vzorcu prav h smučk itd. Tudi po cestah se vidijo mnogi mladi smučarji, ki hite v najhujšem jutranjem mrazu v šolo s torbico na hrbtu in se veselijo, ker v kratkem času prevozijo sicer precej dolgo pot. Nekateri teh smučarjev so že prav spretni v tem zimskem sportu, le škoda, da pri nas še ni toliko večjih smučarjev med učitelstvom, da bi mogli kot zimsko telovadbo gojiti med šolsko mladino tako koristni zimski smuk.

Stanarina in učiteljstvo

Prejeli smo:
Po zakonu o narodnih šolah prejema učiteljstvo, ki nima naturalnega stanovanja, stanarino in ono po deželskih ali vasiških šolah tudi kurivo. Prvotno so morale to breme nositi občine. Pred dvema letoma je poleg nekaterih drugih šolskih potrebščin prevzela banovina tudi stanarino in kurjavo v svoj banovinski proračun, da je razbremenila občine. Učiteljstvo je ta ukrep pozdravilo v prepričanju, da bo svoje v zakonu zajamčene dohodke bolj v redu prejemalo kakor ob občini. In res je banska uprava vsako proračunsko tromesečje redno nakazovala dotacije po posrednih načelnstvih šolskim upravitelstvom.

V zadnjem času je ta točnost ponehala. Dasi smo že sred prvega meseca zadnjega proračunskega četrtletja, vendar še ni nakazana dotacija za tretje proračunsko četrtletje. Učiteljstvo, ki mora redno vsak mesec plačevati stanarino, je v mučnem položaju, zlasti sedaj v hudi in ostri zimi. Poleg tega čem varšadanjih potrebščin z vsakim dnem naraščajo, mesečni prejemki pa so še vedno isti kakor v času, ko je bilo vse mnogo cenejše. Zato je umevno, da učiteljstvo nestopno čaka na plačilo stanarine, ki mu po zakonu pripada.

Občutno pomanjkanje pismonoš

Senovo, 16. januarja
Na naši pošti imamo dve pismonoši. Prvi raznaša pošto po trgu, drugi pa po okolici. Ko ima poletni okoliški pismonoša svoj letni enomesečni dopust, ostane okolica brez dostave pošte. Nad tem se okoličani nismo in se tudi ne bomo pritoževali. Pritožili pa smo se, ker mora okoliški pismonoša nadomeščati trškega, ko ima ta svoj redni dopust, tako da ostaja vprav v juliju in avgustu, ko nas obišče mnogo tujcev, okolica cela dva meseca brez dostave pošte, dočim dobijo tržani svoja pisma dostavljena na dom vsaki dan, čeprav nima noben tržan do pošte nad pet minut daleč, okoličani pa tud po cele tri ure. Trški pismonoša g. Mirt je 10. januarja nastopil bolniški dopust, ki bo trajal najmanj mesec dni. Zopet je zaradi tega prizadeta okolica, katere pismonoša raznaša pošto po trgu, okoličani pa lahko marširamo ure in ure, da prisopihamo do pošte. Ker je za okoličane ta sprememba hud udarec, prosimo pošto direkijo, naj pošlje nek nadomestno

moč. Če je pa to nemogoče, naj odredi, da bo naš pismonoša g. Brlejš nosil pošto okolici, tržani naj pa sam, hodi jo ta čas pa pošto, saj zanje to ni niti zamučno niti naporno.

Minimalne mezde za trg. pomočnike

Dne 16. t. m. je bila pri banski upravi anketa o minimalnih mezdah za trgovske pomočnike in zasebne nameščence, ki jo je sklical ban na podlagi obstoječih predpisov.

Namen ankete je bil zaslišati prizadete delodajalske in delojemalske organizacije. Predstavniki trg. pomočnikov in zasebnih nameščencev so predlagali, naj se določi minimalna mzda za trg. pomočnike po 4,50 din na uro, za ostale nameščence pa po 6 din na uro. Po posvetovanju so zastopniki delodajalcev izjavili, da so predlogi delojemalcev tako dalekosežni, da je potrebno zanje daljše in podrobnejše proučevanje, ter so predlagali, naj se razprava odgodi za teden dni.

Po soglasnem sklepu je bila anketa prekinjena in se bo nadaljevala v soboto 27. t. m. ob 10. pri banski upravi.

Napredovanja v vojski in mornarici

Službeni »Vojni list« objavlja večji ukaz o napredovanju v vojski in mornarici. Med drugimi so napredovali:

za brigadnega generala pešadijski polkovnik Otmar Langerholz in artilerijski polkovnik Ferdo Janež.

za kapetana bojnega broda, kapetana fregate Josip Petrak in Vladimir Naglič, za poročnika korvete absolutni pomorske vojne akademije Franc Mali, Vladimir Birs, Hubert Plerin, Karl Presl, Radko Pecovnik, Leon Matronič, Avrel Vlad, Ferdo Sinti in Miroslav Vrančič.

za podpolkovnika majorji Jakob Potočnik, Slavko Koliber, Julij Res, Vladimir Vodopivec, Stanislav Kajžek, Josip Dežman, Ljudevit Bogataj, Joško Slobodnik in Oto Pečar.

za majorja kapetani I. klase: Ivan Koh, Jakob Cerer, Rudolf Pir, Rajko Verstovšek, Vladimir Tavzes, Srečko Rop, Bogomir Buhmajster, Egon Žitnik, Ljudevit Kos, Alojzij Rabin, Josip Jenko, Aleksander Mlakar in Rajmund Vatovec.

za kapetana I. klase kapetani II. klase: Tihomil Brolih, Dragotin Zerjal, Mihael Avšič, Ivan Strukelj, Anton Ercoj, Viktor Benedik, dr. Ivan Kesler, Vinko Fortuna.

za poročnika bojnega broda I. klase: Fran Valentincič, Oskar Blizjak, Fran Misjak, Božidar Vrančič, Ivan Malnarč in Albin Semen.

za poročnika bojnega broda II. klase: poročniki fregate Rudolf Ribar, Viktor Kobol.

za poročnika podporočniki: Fran Kranjc, Josip Dominik, Vinko Zel, Ivan Bambič, Fran Petrič.

za vojnega pisarja 3. klase Karlo Rihter, Josip Lojz, Karel Preznik, Albin Stergar, Albert Mavčič.

za nižjega vojnega kapetana 3. klase Stanko Pihlar.

Z 10. marcem 1924 sta napredovala v čin rezervnega kapetana 2. kl. Ivan Hrovatin in Alojzij Stüber, s 17. dec. 1927 v čin rezervnega kapetana 1. kl. dr. Fran Kotnik; z 28. jun. 1928 za rezervnega kapetana II. klase Fran Gornik, dr. Valentin Benedik, Josip Vider, Viktor Degleria, za rezervnega poročnika Ljudevit Mlakar, z 28. jun. 1931 za rez. kapetana I. kl. Viljem Sušteršič in Josip Ovsenek, z 31. dec. 1931 za poročnika Josip Lojz, Fran Jurhar in Vladislav Čeh, z 6 sept. 1932 za rezervnega kapetana 1. kl. Fran Drnovšek; z 17. dec. 1932 za rezervnega poročnika Ernest Ogrinc; z 31. dec. 1935 za rez. poročnika dr. Vladimir Murko in Josip Boštjančič; z 31. dec. 1936 za rez. poročnika Marijan Dobovšek, Miroslav Rak, Albin Mejak, dr. Janez Lovšin, z 31. dec. 1937 za rez. poročnika Vinko Peterl, Gorazd Kušej, Fran Gornik, Stanislav Golob, Anton Košak, Teobald Šnajder, Josip Pavlič, Vladislav Karis, Borut Maister, Stanislav Jesih, Boris Rop in dr. Milan Bleiweis-Trstenički, z 31. dec. 1938 za rez. poročnika Josip Senica, Ivan Javornik st., Josip Krimer, Bogomir Pir, Stanislav Potokar, Ivan Frelih, Bojan Ribnikar, Ferdo Pleteršek, Vladimir Kalan, Rado Urbančič, Alojzij Premk, Stanislav Ebner, Ljudevit Banovec, Josip Zagar, Matej Šega, Ervin Ferfolja, Vilko Krajnc, Anton Milavec, Rainold Ranzinger, Marijan Simčič, Boris Dolenc, Fran Por, Avgust Krivec, Anton Sluga, Josip Accetto, Vinko Krezar, Janez Breskvar, Stanislav Pir st., Stanko Skok, Fran Rozman, Friderik Jordan, Avgust Cimperman, Ivan Marolt, Božumil Rozman, Janez Ramovč, Dragutin Kavčič, Peter Hribar, Anton Jurca, dr. Jože Žitnik, dr. Boris Kunc in Jakob Bezjak.

Upokojen je vet. kapetan 1. kl. Matko Marolt.

Iz Celja

—c Redna seja celjskega mestnega sveta se bo pričela v petek 19. t. m. ob 18.30. Dnevni red obsega računski zaključek mestne občine, njenih podjetij in ustanov za l. 1938-39 ter poročila odborov.

—c Poziv staršem in skrbnikom. Mestno poglavarstvo v Celju poziva starše in skrbnike, ki se niso vrnili popisnih listov otrok, da jih takoj izpolnijo in vrnejo zaščitnemu oddelku mestnega poglavarstva. Starši so loobvezni otrok naj dvignejo pri zaščitnem oddelku seznam predmetov, ki jih otrok potrebuje v primeru izselitve.

—c Iz delovanja sreskega sodišča v Celju. Sresko sodišče v Celju je obravnavalo lani 1511 civilnih primerov 797 zadev mladostnikov in 1246 kazenskih zadev. Izvršb je bilo 4125, zapuščinskih razprav 822, varstvenih razprav pa 299. Vpisov v zemljiško knjigo je bilo 4567. Sresko sodišče v Celju je izdalo lani 267 kontradiktornih sodb.

—c Beračica z dolgimi prsti V torek jutraj je prišla v stanovanje trgovca g. Aloj-

za Drogenika v Tavčarjevi ulici neznan ženska z otrokom beračica. Ga Drogenikova, ki se je ravno odpravljala v mesto, je stopila za trenutek iz predsobe in pustila tam svoj šal, muf, rokavice in tisočdinarski bankovec. Ko se je vrnila, je opazila, da so vsi ti predmeti izginili, z njimi pa tudi beračica in otrok. Policija je ukrenila vse potrebno, da čimprej izsledijo predzno tatko.

—c Zrlike nesreč. V Logu pri Hrstniku je padel 14letni rudarjev sin Franc Platinovšek pri smučanju in si zlomil levo nogo. V Studencah pri Veliki Pirešici je padla 45letna posestnica Ana Velerjeva na zamrznilih tleh in si prav tako zlomila levo nogo. V ponedeljek je padel 19letni zasebnikov sin Josip Lorbec pri smučanju in si zlomil desno nogo v gležnju. Istega dne je padla soproga upokojenega polkovnika Vilma Strelova iz Celja na poledeneli cesti in si zlomila levo nogo nad gležnjem. Vse ponesrečene so oddali v celjsko bolnico.

—c V celjski bolnici je umrla v ponedeljek 29letna služkinja Helena Ojstreževa iz Celja.

Čebula kot zdravilo

Skoraj na vseh področjih odkriva znanost staro ljudsko modrost, ki je do največjega časa veljala za praznoverje ali nesmisel. Prav tako v medicini, ki je odkrila mnogo zdravil, kakršne so ljudje uporabljali že zdavnaj in jih odkrili zgolj po zdravem instinktu. To velja tudi za čebulo, ki jo zadnje čase pripravljajo nekateri zdravniki kot dobro preventivno sredstvo proti prehlajenju. Prav tako ugodne lastnosti kakor čebula ima tudi česen, vendar se njegova uporaba najboljše ne bo posebno razširila, ker je nekoliko »prehudo« zdravilo.

Čebula in česen imata dobro lastnost, da sta lahko prebavljiva in da učinkujeta izpodbujajoče na izmenno snovi v ljudskem organizmu. Doslej še ni bilo znano, da vsebuje čebula zelo mnogo vitaminov.

Čebulo lahko uporabljamo kot domače zdravilo proti bronhitisu. V ta namen je treba dve srednjedeblji čebuli razrezati na rezine, posladiti s sladkorjem in pustiti ležati čez noč. Na ta način dobimo čebulni sok, ki ga dajemo piti bolniku. To je izvršno zdravilo proti kašlju.

Angleži uporabljajo že dolgo proti prehlajenju tako zvani porridge iz čebule. Recept je naslednji: Razrežati je treba pol-dru funt čebule na rezine in jo skuhati v triletni litri postopno segrete vode. Ko je čebula že skuhana, jo je treba pustiti še kakšno uro na mitem ognju. Nato ji je treba primesti žlico moka, nekoliko olja in žlico masla, da dobimo čebulno kašo. Vsak sicer ne more prenesti tega sredstva, ker nima posebno dobrega okusa. Toda čebule nam ni treba uporabljati proti prehlajenju tako komplicirano, zlasti š, ker je surova zdravilnejša. Če se pa bojite neprijetnega vonja iz ust, za kar so posebno občutljive ženske, popijte, čim ste snedli rezinico čebule, (ni vam treba pojesti cele čebule), kozarec svežega mleka ali malo črne kave. Priporočljivo je tudi peteršilj, vendar ne kuhan, temveč surov.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti izjave beseda Din 1.— davek posebej.

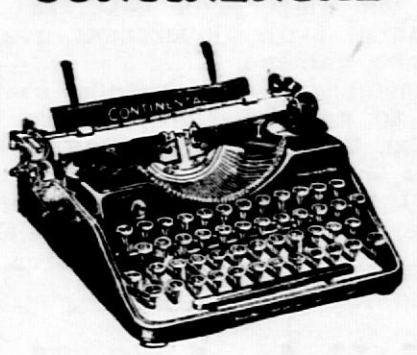
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 5.— Din

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke.

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Male oglase

za

»Slov. Narod«

sprejema uprava

do 9. ure dopoldne

MIZARSKE STROJE

nove in rabljene, nudim iz zaloge v Ljubljani, odnosno za takojšnjo dobavo iz tovarne. Zalogo si lahko brezobvezno ogledate. — Specialna trgovina strojev DOVŽAN IVAN, Ljubljana, Franciskanska 4, telefon 45-42. 334

ZA VSAKO PRIJLO

najboljša in najcenejša oblačila

si nabavite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14.

OGLASUJ

v

»Slovenskem Narodu«

50 PAR ENTLANJE

azuriranje vezene zavese, perila, monogramov, gumbale. Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska c. 12. 4. L.

REZERVNO KOLO

kompletno od avtomobila Opel P 4, sem izgubil den. 9. t. m. med 11. in 12. uro dopoldne na državni cesti od Sv. Ruperta v Savinjski dolini do Vranskega. Pošten najditelj naj ga odda proti primerni nagradi g. Sente Franju, uradniku tkalnice Mautner v Preboldu. 338

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 5.— Din

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 5.— Din

ZAGINE ODPADKE

jelove in smrekove, suhe, kupujemo vsako količino. Pogoj je, da so brez skorje. Ponudbe na Zagrebško dioničku tvornicu papira, Zagreb 2. 337

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

E. C. Bentley:

»Skok skozi okno«

ROMAN

In vendar nobena izmed teh čudnih okolištin ni mogla privedi do uspeha. V meni so vzbudile samo sum, da za tem nekaj skriva, nekaj, kar je zavajalo skrivnostno dejanje v še večjo zagonetnost. — Po tem uvodu prihajam do odkritja, ki me je že v prvih urah preiskave privedlo na pravo sled, čeprav je bila spretno zabisana.

Opisal sem že Mandersonovo spalnico, ki je bila njena skromna oprema v tako kričnem nasprotju z bogastvom oblek in čevljev. Opisal sem tudi njeno zvezo s spalnico gospe Mandersonove. Na zgornji polici sem našel par lakastih čevljev, o katerih mi je bilo rečeno, da jih je nosil Manderson zvečer pred svojo tragično smrtjo.

Najprej sem si ogledal vrsto čevljev brez posebne namena že zato, ker se na obutev spoznam, in ti čevlji so bili zelo dobri. Toda moja pozornost je obrnila nase skoraj neznamna okoliščina. Bil je najlažji par lakastih čevljev z zelo tankimi podplatmi in sijajno izdelan. Čevlji so bili stari in ponošeni, toda bili so skrbno očisti in kakor vsi drugi napeti na kopita. Moja pozornost je vzbudila komaj vidna luknjica v sredini tam, kjer se začnejo zadrga. To je na čevlju kraj, ki mora vzdržati največji pritisk zlasti če se obuva na nogo majhen čevlj. Na obeh

27

čevljih je bil jezik natrgan in v usnju so bile luknjice. Te luknjice so bile široke komaj en milimeter in kdor bi se ne bil tako zanimal za čevlje, bi jih sploh ne bil opazil. Še neznanost in še bolj skrito je bilo zrahljanje šivov na kapicah. Šivi so bili zrahljani na kapicah in na zunanjih straneh.

Ti znaki so mogli pomeniti samo eno: da je čevlje nosil nekdo, ki so mu bili premajhni. Vendar je bilo pa jasno, da je bil Manderson naravnost zaljubljen v čevlje in bil je celo nekoliko ponosen na svoje majhne noge. Noben par drugih čevljev ni imel takih znakov. Nekdo drugi in ne Manderson je imel ta par na nogah in sicer nedavno, kakor so dokazovale sveže luknjice.

Možnost, da jih je nosil nekdo po Mandersonovi smrti, je bila malo verjetna. Saj so našli truplo komaj šestindvajset ur preden sem si čevlje ogledal. Sicer pa, čemu bi jih bil nosil? Ni bilo treba dolgo razmišljati o možnosti, da bi jih nosil še, ko je bil Manderson živ, saj si je vendar lahko izbral boljše. Razen tega sta bila na edina moška v hiši oba tajnika. Tem možnostim pa nisem posvečal pozornosti, ki bi jo bile zaslužile, kajti moje misli so me zapelele drugam. In v podobnih primerih sem se večkrat prepiral, da je najbolje, prepustiti se jim.

Da govorim jasneje: vsi, ki imajo opraviti s težkim vprašanjem te vrste, vedo dobro, da se porodi človeku v glavi mnogo misli, čim najde ključ do te ali one tajne in še preden se je prav zavedel. Misli se potem same uredijo. V tem primeru mi je šinila v glavo misel, da je nosil te čevlje nekdo drugi in ne Manderson in že so mi zaplesale po glavi misli,

vse enakega kova in enake smeri. Bilo je povsem izključeno, da bi bil Manderson tistega večera popil toliko whiskyja. Tudi je bilo zelo neverjetno, da bi se bil površno oblekel, da bi si ne bil niti zadržal čevljev, niti naravnal manšet. Pri njem ni bilo verjetno, da bi se ne bil umil in da bi bil oblekel srajco, spodnje perilo in ovrtnik od prejšnjega dne. Verjetno tudi ni bilo, da bi bil spravil uro v tisti žep telovnika, ki ni bil obhit z zaščitnim usnjem. Nadalje se je zdelo zelo čudno, če upoštevamo domače razmere, da bi bil postal Manderson naenkrat zaupljiv do svoje žene, zlasti če je šlo za trgovske posle in če je bilo to pred spanjem. Saj je govoril z njo redko. In končno je zelo malo verjetno, da bi bil odšel Manderson iz svoje sobe brez umetnega zobovja.

Vse te misli so mi rojile po glavi med jutranjim ogledom. Uredile so se, preden sem potreboval, da bi jih opisal. Kar se je oglasila v meni nepričakovana domneva: Ali ni bil Manderson tisti, ki je bil ponoči v hiši? Ko sem jo prvič formuliral, se mi je zdelo nemogoča. Saj je bil vendar to nedvomno sam Manderson, ki je zvečer doma jedel in se odpeljal z Marlowom v avtomobilu. Ljudje so ga videli v neposredni bližini. Toda kdo je bil tisti, ki se je vrnil? Zdelo se je, da se sliši do vprašanje fantastično, toda preko njega nisem mogel kar tako. Zdelo se mi je, da je zažarelo nekaj svetlobe in po vrsti sem razmišljeval o poedinih podrobnostih, da bi prišel na to, zakaj je nekdo posnemal Mandersona in počel stvari, ki bi jih niti Manderson ne bil storil.

Ni bilo treba dolgo razmišljati, zakaj je obul Mandersonove čevlje nekdo, ki so mu bili premajhni.

Na iskanje sledov po čevljih se policija zelo dobro spozna. Tisti človek ne samo da ni hotel, da bi zapustil za seboj sledove, temveč je nedvomno hotel, da bi se poznali Mandersonovi sledovi. Njegov namen je bil napraviti vtis, da je bil Manderson ponoči doma. Toda ta načrt se ni omejil samo na to, da bi zapustil sledove kot glavni smoter. Sobarica je našla čevlje pred vrati, osnažila jih je pozneje, ko je bilo najdeno truplo, jih je pa postavila tja, kjer so navadno stali.

Ko sem v tej novi luči razmišljal o Mandersonovi pozabljenosti, o njegovih pozabljenih umetnih zobeh, se mi je posvetilo v glavi. Umetne zobe lahko ločimo od lastnika. Če je bila moja misel pravilna, je moral nekdo prinesiti umetne zobe domov in jih položiti v skledico z istim namenom, ki ga je imel z Mandersonovimi čevlji. Ni bilo torej dvoma, da Mandersona ni bilo doma in da ni legel k počitku. To me je privedlo do zaključka, da je Manderson izdihnil, še preden je dozevali Manderson stopil v hišo. Druge podrobn

DNEVNE VESTI

— Slovenska poročila beograjskega radija. Kratkovalovna radijska postaja v Beogradu, Mirova Velikova ulica 16. bo p.icea od 21. t. m. dalje redno oddajati v slovenskem jeziku. Vsak ponedeljek ob 20.10 bo poročilo »Balkanski svet«, vsak četrtek ob 20.10 »Znanstvenopomenični pregled«, vsako soboto ob 20.10 pa »Gospodarska radijska postaja vsak dan vesti v slovenskem jeziku in sicer ob 20.40 na vau YUA 49.15 in na YUG 31.56 m.

— Razpis zdravstvenih mest. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje po eno mesto zdravniškega uradnika v Mariboru in Domžalah ter po eno mesto pogodbenega zdravnika v Brezicah in Rogoski Slatni. Rok za vlaganje prošnje je do 17. februarja 1940.

— Ljubljana gruča ce te jezice. — Domžale. Dne 3. februarja bo v gradbenem ministrstvu licitacija za rekonstrukcijo državne ceste št. 50 Ljubljana—Celje v očišču jezice. — Domžale za proračunski znesek 16.4 milijona dinarjev.

— Vlada je odločila načrt uredbe o kontroli cen. Pred bočjem je ministrstvo za socialno politiko izdelalo načrt uredbe o kontroli cen. Uredba naj bi služila za pobijanje druginje. Med drugim je bilo določeno da bi lahko kaznovali trgovce, ki bi prodajali blago po višjih cenah, kakor bi bile predpisane, razen do po, miliona din in do tri mesece zapora. Po uredbi bi bilo tudi mogoče zapleniti, večje količine blaga trgovcem, ki bi se pregrešili pri zakonu. Zaplenjeno blago bi prodajali, denar pa bi porabili za zbiranje posebnega fonda za prehrano prebivalstva. Osnutek uredbe je pa naletel na velik odpor gospodarskih krogov, zlasti med industrijo. Stevilne gospodarske organizacije so sicerlevala »estunke in na njih zahtevali, naj bi vlada te uredbe ne uveljavlja. Zastopniki gospodarstvenikov so posredovali pri predsedniku vlade in pri pristojnih ministrstvih. Zdej poročajo iz Beograda, da so prodniki s svojimi zahtevami in da je vlada odločila načrt uredbe. Zdej razmišljajo baje o uvedbi k nrole cen na podlagi stare uredbe o pobijanju druginje. Ta uredba bo noveli-zirana. O tem so razpravljali pred dnevi na sej. ekonomsko-socialnega odbora minist-

— Zmanjšanje hranilnih vlog po po-dalki Narodne banke je bilo 1. decembra pri državnih denarnih zavodih za 2.309 milijonov din hranilnih vlog, pri samoupravnih zavodih 2299 milijonov in pri zasebnih denarnih zavodih 5532 milijonov ali skupno 10.140 milijonov din. Lani 1. januarja so hranilne vloge znašale 11.238 milijonov din in so se torej zmanjšale v 11 mesecih za 1098 milijonov din ali 9.42%. Pri državnih denarnih zavodih so se vloge zmanjšale za 324.000.000 din, pri zasebnih pa za 883 milijonov din. Pri tem je najbolj zanemljiva, da samoupravni denarni zavodi beležijo celo porast hranilnih vlog za 109 milijonov din.

— Jugoslovensko-nemški sporazum o dvostranskem obdobjevanju. Te dni je bil v nemškem ministrstvu financ podpisani sporazum med našo državo in Nemčijo o pravnih zaščitah in pomoči v davčnih zadevah in sporazum glede dvostranskega obdobjevanja na račun neposrednih davkov. Oba sporazuma stopita v veljavo, čim bodo izmenjene ratifikacijske listine. Sporazuma veljata tudi za češko-moravski protektorat.

— Ratifikacija delavske zaščitne pogodbe s Francijo. Ta pogodba je bila sklenjena že 1. 1922 in naslednje leto odobrena v nar. skupščini, vendar pa je francoski parlament doslej odklanjal njeno ratifikacijo. Končno jo je sprejel 8. decembra in sicer brez debate, vendar pa je bila to le prva stopnja v reševanju tega problema, kar jo mora odobriti še francoski senat in podpisati predsednik republike. Uveljavljena bo šele, ko bo objavljena v francoskem uradnem listu.

— Pravilnik o izplačilu izseljenih dolgov. Denarni zavodi, ki so prišli v konkurz od 1. jan. 1925 do 1. febr. 1931 imajo tudi nekaj izseljenih hranilnih vlog, ki bodo sedaj izplačane iz državnih sredstev. Izseljeni vlagatelji morajo najpozneje do konca leta predložiti Poštni hranilnici v Beogradu vložno knjižico ali sodni sklep, če je bila vložna knjižica sodno uničena, dokazilo državljanstva in potrdilo o izseljenstvu. O prijavah za izplačilo bo odločala posebna državna komisija. Zneske bo izplačevala Poštna hranilnica v Beogradu, ki bo vlagateljem izdajala hranilne knjižice na običajne obresti. Izseljenke vloge zavodov, nad katerimi je konkurz razveljavljen, bodo izplačane iz državnih sredstev z odbitkom izplačanih zneskov iz konkurznega mase. Konkurni sodišča bodo o tem dala odgovore in obvestila na zahtevo državne komisije. Vse pravice vlagateljev, katere terjatve bodo pokrite s tem pravilnikom, preidejo na državo.

— Ljudske in meščanske šole v Zagrebu zaprte. Zaradi težke dohove premoga in kolke je sklenil zagrebski mestni šolski odbor, da zapre ljudske in meščanske šole do 22. t. m., redno pa bodo nadaljevali pouk na srednjih šolah.

— Velika javna dela v Dalmaciji. Izpostava banke uprave v Splitu je prejela odobrenje bana hrvatske banovine za velika javna dela na področju 24 okrajev. Za ta dela je obdoren kredit 60.821.000 din. Največ izdatkov gre na račun cestnih del.

— V zamrznjeni reki utonil. V ponedeljek se je potopil v okolici Karlovca čez zamrznjeno reko Korano z vozom kmet Marko Ivanović. Pred njim je vozil prav tako kmet Nikola Antonić. Peljala sta v Karlovac drva in ker je bila košana že dalje časa zamrznjena, sta si skušala skrajšati pot čez reko. Ko sta prišla s težkim tovornom do polovice reke je led začel nenadno pokati, zaradi česar sta pognala konje, da bi prispela čim prej na breg, toda led se je nenadno prelomil in oba kmeta sta z vozovoma vred padla v vojo. Ivanović ni znal plavati in je utonil. Antonić pa so prišli dobi na pomoč in se je rešil. Utonila sta pa oba para konji.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, zmešno mrzlo in nestanovitno vreme s snegom. Včeraj je bila najvišja temperatura na Kurnboru 12, v Dubrovniku 8, v Splitu 7, na Visu in Rabu 5, v Ljubljani —1, v Zagrebu in Beogradu —3, v Mariboru —3,7, v Sarajevu —5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 748,7, temperatura je znašala —3,5, na aerodromu —5,5 C.

— Preprečevanje tihotopenja v javnih lokalih. Ban dr. Subašić je izdal odlok, da bo od 31. t. m. na področju banovine Hrvatske prepovedano prirejanje srečelove, tombole, loterije in druge igre podobnega zna-

čaja v vseh javnih lokalih. Te prireditve so se zelo razpasle po vsej državi, vendar jih je najbrž največ v Sloveniji. Morda bo zgled Hrvatske našel posnemanje tudi pri nas. Podobni srečelovi so škodljivi, ker na njih zapravljajo denar najrevnejši ljudje in se z njimi širi igralna strast, ki tako pogosto zavaja ljudi v bedo.

— Konferenca ravnanje mednarodnih veleposlancev. V Budimpešti bo 29. t. m. konferenca direktorjev mednarodnih veleposlancev na Dunaju, Beogradu in Budimpešti. Na tej konferenci bodo v glavnem razpravljali o terminih veleposlanijskih prireditve in o vprašanju voznih olajšav.

Iz Ljubljane

— Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Danes 17. t. m. bo ob 20. predaval g. docent dr. Franc Zwitter. Tema: Pomen francoske revolucije. Vstop prost. 32—n

— Lj Na plesu Jadranske straže nagrajene narodne noše. Kakor smo včeraj poročali, je letošnji ples Jadranske straže lepo uspel. Izredno živahno je bilo zanimanje za volitev kraljice Jadrana, za katero je bila z več no glasov izvoljena gđ. Darka Živanovičeva v pr. zrenski noši. Dobilica je prvo nagrado. Žirija pod predsedstvom g. dr. Murka pa je nagradila z lepimi darili še 11 drugih najlepših narodnih noš in sicer so dobile drugo nagrado Olga Spornova v sisski noši, tretjo nagrado Marica Plošova v slovenski narodni noši, četrto nagrado Breda Rusova v slovenski narodni noši, peto nagrado Franja Zupanova v slovenski narodni noši, šesto nagrado Nada Kmetova v slovenski narodni noši, sedmo nagrado Smiljana Behlerjeva v češki narodni noši, osmo nagrado Franja Naglasova v češki narodni noši, deveto nagrado Helena Skobernetova v bitoljski narodni noši, deseto nagrado Mira Pucova v hrvatski narodni noši, enajsto nagrado Nada Simnikova v slovaški narodni noši in dvajseto nagrado Lidija Müllerjeva v češki narodni noši.

— Za Jug. akad. podporno društvo je daroval odvotnik in minister v pok. gosp. Franc Novak 200 din v počastitev spomina pokojnega dr. Otona Papeža, podpredsednika državnega sodišča v p. in odvotnika. Iskrena hvala!

— Lj Ogledje si v Sentjakobskem gledališču zabavno Nuščevo veseloigro »Uježe«, katere ponovitve bo v soboto 20. in ne-

Lani 1461 sodnih stanovanjskih odpovedi

Mlad pustolovec, ki je izrabljal ljubezen, da je lažje opravljal tatinski in vlomilski posel

Ljubljana 17. januarja

Lani je dobilo 1461 stanovanec bel-pisno s pozivom, da morajo v določenem roku zapustiti svoje stanovanje. Toliko je bilo namreč sodnih stanovanjskih odpovedi v l. 1939. Predlanskim jih je bilo manj, in sicer 1338. V resnici je bilo lani mnogo več nerednih plačevalcev najemnine v Ljubljani kot predlanskim, kar predlanskim je mestna občina kolektivno odpovedala v skupnih stanovalcem v nekatereh svojih hišah, pa ne zaradi tega, ker niso redno plačevali najemnine temveč je bila sodna odpoved stanovanja v večini primerov formalnost, ker je mestna občina nato na novo uredila najemniški pogodbe s stanovalci v mestnih hišah. Lani pa je pri večini sodnih stanovanjskih odpovedi šlo za najemnike, ki niso redno plačevali najemnine. Po številu stanovanjskih odpovedi sodeč, je predlani ljubljanskim stanovalcem bolj trda ko je bila treba vsakega prvega v mesecu šteti na jermi.

Samo matnen del stanovanjskih odpovedi se je nanašal na najemnike, k so morali iz stanovanja zaradi kapric hišnega gospodarja. Najemniki, ki jim sodnja odpoved na zahtevo hišnega lastnika imajo sicer pravico, da se v treh dneh pritožijo in vložijo svoje ugovore proti odpovedi, toda te pravice se stanovalci navadno ne poslužujejo, saj je v Ljubljani toliko stanovanj na razpolago, zlasti v okrajih, kjer se grade nove hiše, tako v šiški na Mirju in za Bežigradom, da si stanke lahko izberejo po svoji volji stanovanje in hišnega gospodarja.

Mlad pustolovec

Glede na to, da je večino tatvin in vlovov prav prostodušno priznal bi človek sodil, da 23letni Karol Sveglj iz Begunji, ki se je moral včeraj zagovarjati pred sodniki malega kazenskega senata, še ni do dna duše pokvarjen fant, glede na značaj njegovih deliktov pa bi sodil, da je skrajno pokvarjen mlad pustolovec, ki ne pozna več glasu svoje vesti, saj je povečini izrabljal svoje ljubezenske avanture v tatinski namene.

Dne 1. decembra so ga orožniki aretirali. Obisti so ga iskale že več mesecev s tiralcem. Kar 25 ovadbe se je nakupilo proti Sveglju in obtožnica državnega tožila ga je tožila za 11 zločinov in prestopov zoper imovno ter za nekatere sleparije uata in tudi zaradi potepuštv.

O pustovski žilici mladega tatu priča to, da se je rad predstavil pod drugimi imeni ter se izdajal za trgovca, mečtarja itd. Lepo je znal govoriti, kadar je prišel v podeželske gostilne na Gorenškem in naredil je vedno dober vtis na natakare. Zadi tega je bilo največ njegovih žrtve med natakarcami, ki so kar takej vzljubile mladega fanta, ga prenočevali v svojih sobah ter ga celo skrivale pred orožniki. Fant pa je izkoristil vsako priliko. Kradel je denar iz miznic, v katerih so imele natakare izkupičke, kradel je denar iz ročnih torbic, ki so jih zaljubljene natakare puščale v svojih sobah, kradel pa je tudi na slepo srečo v hišah, kjer je upal najti večji plen. Fant je dobro vedel, da naši ljudje hranijo gotovino pod slamiščami, zato je prebrskal najprej postelje. V neki hiši ga je gospodinja zalotila, ko je dvigal slamišče.

Zaslišane priče so bile seveda v zadregi, ko so pripovedovale, kako je izmikal denar, obleko in perilo. Mlade temperamentne ženske so mu zaupale, fant pa je izrabljal zaupanje. V dramatičnih okoliščinah je mlad pustolovec opravil svoj zločinski posel v Kamni gorici, kjer je zapeljal noko služkinjo. Ko so prišli orožniki, ki so zvedeli, da se v gostilni mudi človek, ki je močno podoben vlomilcu, ki so ga iskali s tirilco, ga je služkinja skrila v svoji sobi in zatajila. Pred sodniki je izpovedala, da se je ga bala, ker ji je grozil, da jo bo ustrelil.

deljo 21. t. m. ob 20.15. Igra je skrbno pripravljena in je dosegla pri vseh dosežanjih uprizoritvah izreden uspeh in so bile vse predstave popolnoma razprodane. Ker je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi, brez vstopnic, kupite te že v predprodaji, da se izognete navalu pri večerni blagajni.

— Lj Danes ob 18. bo razstava Karle Bulovčeve zaključena.

— Lj V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani pri franciškanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvaliteta optika. 34.

— Lj Opozorilo. Uprava revije »Umetnost« in Bibliofilska založba v Ljubljani. Pod turnom 5, opozarjata, da g. Stefan Pinič ni več upravičen sprejemati naročil za gornjo revijo in publikacije Bibliofilske založbe. Vsi p. n. interesi, ki so imeli opraviti z g. Piničem, naj se blagovolijo javiti na gornji naslov.

Podpore za brezposelne sezonske delavce

Od delavske zbornice v Ljubljani smo prejeli:

Po obstoječi uredbi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev se sezonskim delavcem v času mrtve sezone (od 1. XII. do 15. III.) ne izplačujejo redne brezposelne podpore. S to odredbo je hudo prizadeto zlasti stavno delavstvo in je delavska zbornica v Ljubljani intervenirala pri odločujočih ustanovah, da se omili in izplačuje vsaj polovica redne podpore sezonskim delavcem tudi v zimskem času.

Sedaj smo bili obveščeni, da se z veljavnostjo od 15. januarja 1940 tudi sezonskim delavcem izplačuje brezposelne podpore, in sicer se izplača polovica pripadajoče podpore kot izredna podpora na račun redne podpore. Če pa bodo ti delavci po 15. marcu še vedno nezaposleni, bodo dobili sedaj izplačano še ostalo polovico podpore.

Prirediti sezonski delavci, ki izpolnjujejo pogoj za prejemanje redne podpore (najmanj 8 mesecev članstva pri OUZD), naj po pristojnih občinah zaprosijo za izplačilo podpore.

Delavska zbornica je poleg tega tudi intervenirala, da bi se obstoječi predpisi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev spremenili v toliko, da se ne bodo delale razlike med sezonskimi in ostalimi delavci.

Obtoženec je to zanikal, priznal pa je, da je imel pod sukničjem hlebec kruha, do-šim je služkinja mislila, da ima samokres. Obtoženec se je zagovarjal, da ga je služkinja nagovarjala, naj gresta oba skupno v smrt.

Državni tožilec g. Anton Lendovšek je zahteval kazen po obtožnici, ker je skrajno pokvarjen človek, saj je izrabljal ljubezen, da je lažje opravljal tatinski in vlomilski posel.

Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. Julija Fellaherja je razsodil, da je fant kriv po obtožnici, ter mu je prisodil kazen 1 leto in 8 mesecev strogega zapora. Oproščen je bil samo obtožbe, da je nekdo, ko je prestopal kazen 20 dni zapora v Radovljici, izmikal sodnemu starešini sekuro iz drvarnice. Zanimivo je, da nihče izmed oškodovancev ni zahteval povrnitev škode.

Iz Trbovelj

Vsi lastniki vozil na področju občine Trbovlje se opozarjajo, da jih morajo prijaviti do 31. januarja v prijavnem oddelku občinske uprave, ker mora biti v smislu odloka sreskega načelstva v Laškem registracija vseh vozil za l. 1940 do tega roka končana. Prijavna taksa se plača v državnih kolkah, ki znaša za avtomobile in avtobuse 100 din, za motorna kolesa 50 din, za fiakerske in polfiakerske vozove 25 din, za bicikle pa 5 din. Davščina za državni cestni sklad se mora plačati v gotovini in znaša za potniške avtomobile 200 din, za motorna kolesa s prikloiko 75 din, za motorna kolesa brez prikloike 50 din, za fiakerske in polfiakerske vozove 50 din, za bicikle pa 10 din. Strankam se oddajo tiskovine za registracijo proti plačilu 1 din za vzorec o prijavi ali odjavi bicikla ter o prijavi fiakerskih in polfiakerskih voz, za prijavo motornih koles po 1.50 ter za prijavo avtomobilov in avtobusov po 2.50 din. Lastniki motornih koles, avtomobilov in avtobusov morajo izpolniti dvojno prijavo. Prijavi je treba vedno priložiti tudi prometno knjižico, da se zabeleži plačilo davščine in registracija vozila. Obenem se opozarjajo vsi lastniki motornih vozil, fiakerskih voz in biciklov, da morajo v 15 dneh javiti pri občini ali neposredno pri sreskem načelstvu v Laškem vsako spremembo svojih vozil (prodajo, nakup itd.). Proti lastnikom teh vozil, ki jih ne bodo v tem roku prijavili v registracijo in plačali predpisane davščine, bo uvedeno kazensko postopanje.

— Oddaja valilnih jajc. Po sporočilu banke uprave se bodo tudi letos spomladi oddajala valilna jajca najboljših štajerskih kokoši po znižani ceni 0.50 din za komad, da bi si nabavili štajersko kokošo tudi oni, ki niso, ki je doslej še niso gojili. Nabiratelji naročil za valilna jajca naj pridobijo predvsem nove kmete. Naročila za valilna jajca se naj zbira tako, da jih bo čim več iz ene vasi ali sklenjenega okoliša. Jajca se naročijo s posebno prijavo pri tukajšnji občini, pri kmetijski podružnici ali pri društvu Rejec malih živali. Prijave z manj kot 6 jajci se ne bodo upoštevale. Prijave skupno z denarjem pa se sprejemajo najdalje do 22. januarja 1940.

— Nesrečen padec rudarja. Ko se je vračal rudar Ivan Strašek, zaposlen na separaciji, okrog 11. ponoči domov, si je hotel skrajšati pot, a se je pri tem spotaknil na lesu ter padel 5 do 6 m v globino na sešalko tako nesrečno, da si je dvakrat prebil lobanjo in se na mestu onesvestil. Ko je prišel k zavesti, je še sam prišel do doma, odkoder pa so ga takoj prepeljali v tukajšnjo bolnico. Stanje nesrečnika je nevarno.

Mariborske in okoliške novice

— Zopet dovoljeno delovanje. Svojtasmo poročali o razpustu Društva jugoslovenskih akademikov v Mariboru. Notranstveni odbor pa se je obrnil s pritožbo še na državni svet, ki pa je razpustitveni odlok v celoti razveljavil in zopet dovolil delovanje Društvu jugoslovenskih akademikov v Mariboru.

— Ljudski univerzi v Mariboru bo predaval v petek 19. t. m. inž. dr. Karšulin iz Zagreba, o vtisih s potovanja po Švedskem. Zaradi izredno lepih skioptičnih slik je zbudilo predavanje nedavno v Zagrebu splošno pozornost.

— Nočno lekarniško službo imata Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ul. 12, tel. 23-12, in Vaupotova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— Jadranska noč z revijo narodnih noš! Letos bo v Sokolskem domu velika prireditve »Jadranska noč« z revijo narodnih noš dne 20. t. m. Člane Jadranske straže kakor tudi druga društva in prijatelje vjdno vabimo, naj se udeležijo naše prireditve. Odbor. 6—M

— Mariborčani na državnem prvenstvu. Kakor znano, bo v dne 20. in 21. januarja v Bohinju tekmovanje za državno prvenstvo v klasični kombinaciji. Tega pomembnega tekmovalja se bodo udeležili tudi naši najboljši tekmovalci, in sicer Fanedi, Legvart in Šubič od ISSK Maribora ter Krajnci od SK Železničarja.

— K pomanjkanju zelenjave poročata tukajšnja »Delavska politika«: »Pomanjkanje zelenjave na našem trgu povzroča velike skrbi vsem gospodinjstvom, ker zaradi silnega mraza ni dobili niti solate, prav tako tudi ni dobili fižola, ki ga letos splošno primanjkuje, krompir pa je tako drag, da si ga revnejši sloji domala ne morejo več dobiti. Krompir, fižol in solata pa je poleg kruha glavno hranilo delavskim družinam, zato najhujše obdobje pomanjkanje teh življenjskih potrebščin predvsem revnejši sloji. Cene življenjskih potrebščin pa na splošno še vedno naraščajo, dočim so delavci in nameščenci le v nekaterih obratih dobili skromno povišanje svojih prejemkov, večina pa prejema še vedno mezd in plače, kakor pred nastalo druginjo, ki pa že poprej ni zadostovala za tudi najbolj bomo preživljanje delavskih in nameščenskih družin. Nujno potrebno je, da oblast podvzame potrebne korake in zaščit konzumente pred navilajci cen istočasno pa se morajo dvigniti mezde tako, da bodo v skladu s cenami življenjskih potrebščin, ker bo sicer padla kupna moč konzumentov kar lahko povzroči novo katastrofo za vse naše gospodarstvo.«

— Precejanje zanimanja Mariborčanov so zbudila dela pri postavljanju nosilcev za zastave na trinatredsto hiši na Trgu svobode 8. Čuje se, da se bo te dni preselili v drugo nadstropje omenjene stavbe nemški konzulat, ki je imel doslej svoje prostore v Ciril-Metodovi ulici.

— Čudno. Prejeli smo s prošnjo za objavo: »V Mariboru je trgovina s podružnicami. Lastnik je zaveden narodnjak. Sem stalen nakupovalec. V rodnem jeziku sem izražal svoje želje v rodnem jeziku so mi odgovarjali v zadnem času pa se je vse nekam spremenilo. Še zmerom govorim v rodnem jeziku, odgovarjajo pa mi v tujem jeziku. Lastnik tega najbrže ne ve. To so opazili tudi drugi. V vrstah zavednih Mariborčanov je zaradi tega precejšnje nezadovoljenje.«

— Katastrofalno padanje barometra. Od 751 se pred par dnevi in od 736 kot normalnega barometrikega stanja za Maribor je včeraj barometer padel na 718. Ker je bil ta padec nagle, se smatra to navadno kot reakcija izrednih vremenskih prilik.

— Žrtve dela je postal 42letni voznik Franc Janežič iz šmartna na Pohorju, ki je bil zaposlen pri prevažanju blodov. Nenadoma so se hodi zrušili in zlomili nesrečnemu Janežiču obe nogi. Sedaj se zdravi v mariborski bolnici.

— Ž življenjem se bori v tukajšnji bolnici 45letni posestnik Stefan Gornik iz Celestrine. Gornika je namreč vničarski s'n J. Pavalec dvakrat zabolil z nožem v hrbet in mu prebodel pljuča. Kriv dohodek se je pripetil v Gornikovi vinski kleti, kjer je Pavalec v vinjenosti navlail na Gornika in ga hudo ranil. Zdravstveno

Od 751 se pred par dnevi in od 736 kot normalnega barometrikega stanja za Maribor je včeraj barometer padel na 718. Ker je bil ta padec nagle, se smatra to navadno kot reakcija izrednih vremenskih prilik.

— Žrtve dela je postal 42letni voznik Franc Janežič iz šmartna na Pohorju, ki je bil zaposlen pri prevažanju blodov. Nenadoma so se hodi zrušili in zlomili nesrečnemu Janežiču obe nogi. Sedaj se zdravi v mariborski bolnici.

— Ž življenjem se bori v tukajšnji bolnici 45letni posestnik Stefan Gornik iz Celestrine. Gornika je namreč vničarski s'n J. Pavalec dvakrat zabolil z nožem v hrbet in mu prebodel pljuča. Kriv dohodek se je pripetil v Gornikovi vinski kleti, kjer je Pavalec v vinjenosti navlail na Gornika in ga hudo ranil. Zdravstveno

Kdo je odgovoren za usodo starega mariborskega pokopališča? Božja njiva spremenjena v divji park — Poskus kupčije z zameno pokopališč

Maribor, 15. januarja.

Razprava o kupčiji na starem cerkvenem pokopališču nam je odprla pot do obudve dveh dolgozvezno že mrtvih spominov, ki nam prikazujejo sedanjí boj za pokopališče v čisto drugi luči, kakor ga hočejo od neke strani predstavljati.

Prvi teh spominov sega že 40 let nazaj, torej v dobo, ko so na mariborski občini odločevali tisti, oziroma predniki tistih, ki se danes pritožujejo, kakor da so Slovenci krivi, če naj se likvidira tega pokopališča izvrši še sedaj in ne šele leta 1954, kakor je bilo prvotno sklenjeno.

Iz njihovih lastnih tiskanih dokumentov je razvidno, da se je to pokopališče pred 30 do 40 leti nahajalo v tako škandaloznem stanju, da so se danes plačani grobovi tako rekoč že jutri — vnovič plačani — lahko prekopavali, ker ni bilo nobenega reda in je ves pokopališki red obstojal v dobri volji tako imenovane »Friedhof-Mimie«, o kateri sami pišejo, da bi znala veliko tajn tega pokopališča povedati, če bi se ne bila njena usta — zaprla. Ugotavljamo samo v zvezi s tem, da je šla polna zanemarjenosti tega cerkvenega pokopališča tako daleč, da je škandalozno stanje, recimo iz leta 1908., kljub vsemu javnemu zgražanju trajalo tja preko pravega, tako da je mestna občina (že pred našo upravo) smatrala za potrebno, vti-rati 40.000 din za osnaženje po grobovih preraščenezega grmovja. Izvemoi nekaj zelo redkih negovanih grobov in grobnic je ta božja njiva bila kakor kak — divji park. Tudi Tomšičev grob je bil že pogreznjen, zasut in preraščen, spomenik pa popolnoma zanemaren. K sreči je pokopališki odbor v tem času dobi čustva, ki je imel smisel tudi za očiščenje takih zapuščenih grobov. Pod pred-slednim pokopališkim odborom se je celo zgo-dilo, kar je bilo tudi predmet javne ob-

stanje poškodovanega Gornika je zelo kr-tično.

— Zimski šport terja žrtve. Pri sankanju si je zlomila levo nogo 11letna hči cestnega delavca Ljumlja šternova s Koroske ceste. — Levico si je zlomil pri smučanju 16letni dijak Rudolf Gerlič. — Žrtve poledice je postal 37letni ključavničarski mojster Franc Jelen iz Tezna. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil nogo.

— Nezgodna v tekstilni tovarni. V tukajšnji tekstilni tovarni Doctor & drug je pri delu po nesrečnem naključju padel 48-letni delavec Josip Kočevar iz Sokolske ulice 92 v Studencih tako nesrečno, da je obeležal z zlomljeno nogo. Kočevarja so mariborski reševalci prepeljali v tukajšnjo bolnico.

— Vlomilci na delu. V pisarniške prostore Zdrženja mlinarjev in žagarjev Ob jarku št. 6 je vlomil zlikovec, ki je prebrskal vse predale. Iz pisalne mize je ukradel poslovno knjigo ter razne listine, nato pa izginil brez sledu. — V Sodni ulici 2 se je splazil neznanec v jedlino shrambo trgovke Marije Lipušek ter ukradel jedila in razno posodo.

— Pragerski Sokoli so imeli te dni svoj redni občni zbor, ki je pokazal lep napredek sokolskega društva na Pragerskem. Izčrpano poročilo o društvenem delu je podal agilni starosta br. Roman Božič. Pri volitvah so bili izvoljeni v društveni upravni odbor: Alojzij Luršak starosta, Jožef Vodeb podstarosta, Bojko Velikonja tajnik, Alojzij Prener načelnik, Franjo Podgorski in Karel Vindiš podnačelnika, Štefka Vrščič načelnica, Dragica Bizjak podnačelnica, Anton Pere blagajnik, Emerik Pavlin prosvetar, Viljem Vindiš gospodar, Roman Božič svetnik, Anica Senekovič knjižničarka, odborniki Srečko Senekovič, Franc Lužnik, Anton Barbič, Janez Heršter ter Ana Slavinec.

— Studenške novice. Naša agluna Ljudska univerza v Studencih ima jutri v četrtek ob 19. predavanje. Predaval bo prof. Fr. Baš o temi Maribor včeraj, danes in jutri. Na sporedu so tudi tedenske slike.

— Razno novice. V Kosahih je neki to-vorni avto podrl 23letnega hlapca Franca Sertiča, ki je korakal ob enovpreženem vozu. Sertič je obeležal s poškodami po vsem telesu. Odpremlili so ga v bolnico. — Pri Sv. Barbari v Slovenskih gorah se je do-slej še neznani tat vtihotopil v stanovanje posestnika Huberta Bedjančica ter mu od-nesel razno perilo, obleke in druge pred-mete v skupni vrednosti okoli 600 din. — Podobna usoda je doletela posestnika Vin-ka Kebrača iz Metave, ki mu je neznanec odnesel iz stanovanja razno perilo, vredno 400 din. — Na Aleksandrovi cesti je 24-letna vničarka Elizabeta Varič padla s kolesa na tla in obeležala z zlomljeno des-nice. Varičovo so mariborski reševalci od-premili v bolnico.

Mariborsko gledališče

Sreda, 17. jan. ob 20.: Koncert Glasbene Matice. Rad A.

Cetrtek 18. jan. Zaprt.

Več točnosti pri obisku gledališča! Gledaška uprava ponavlja svojo prošnjo za pravočasno prihajanje k predstavam. To je v interesu zamudnikov samih, da ne izgube začetka predstave, zahteva pa to tudi obzirno napram ostalim.

Abonenti reda A, ki niso dvignili pri dnevnih blagajni svojih vstopnic za nocojšnji simfonijni koncert Glasbene matice, jih lahko dobe še pred večernim koncertno blagajno pri gledališki blagajničarki.

Izpred sodišča

— Ne pričaj po krivem! Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil 30

Ostre zime v Evropi

Največ hudih zim je bilo v 15. in 16. stoletju

Kronika ostrih zim od začetka 15. stoletja do naših časov nam kaže marsikaj presenetljivega. Predvsem nas preseneča, da so se hude zime redno ponavljale skupno v dveh letih. Izjem je bilo malo, kakor 1929, ki bi mu po pravilu morala slediti huda zima tudi naslednje leto. Ker je letos precej huda zima, smemo s precejšnjo verjetnostjo pričakovati, da bo tudi prihodnje leto pozimi oster mrz.

V vseh hudih zimah so bili po pravilu hudi snežni zameti in snežni viharji. Zanimivo je, da je bilo od začetka 15. stoletja do l. 1929 hujših zim samo 34. V vseh teh hudih zimah so bili izredno hudi snežni viharji.

Največ hudih zim z velikimi snežnimi zameti je bilo v 15. in 16. stoletju, v našem stoletju pa je bila v resnici huda zima do sedaj samo l. 1929, če izvajemo letošnje zimo. Zima pred 10 leti je povzročila ogrom-

no škodo, zlasti na sadnem drevju. Tudi v tej zimi je bilo doslej že mnogo škode.

V 15. stoletju so bile izredno ostre zime v letih 1407 in 1408, 1434 in 1435, 1443 in 1444, 1460 in 1461, 1464 in 1465, 1468 in 1469, 1476 in 1477, 1490 in 1491. Prav tako so se vrstile ostre zime s hudimi snežnimi meteži v 16. stoletju: 1513 in 1514, 1516 in 1517, 1550 in 1551 in 1562 ter 1563; izjema je pa bilo leto 1565, ker mu ni sledila huda zima naslednje leto. Potem so se hude zime zopet vrstile po pravilu. To opazimo tudi v kronikah hudih zim v drugih stoletjih. V 19. stoletju je pa bilo samo pet izredno ostrih zim. V 20. stoletju je bila najnižja temperatura v srednji Evropi leta 1929, ko je dosegla -30 stopinj. Kaže, da letošnja zima ne bo nič zaostajala za to, saj je v nekaterih krajih v naši državi še celo mrzlejša, na primer v Bosni, kakor je bilo pred 11 leti.

Pogled v zimsko prirodo

Gozdne živali v bližini naselbin

Ljubljana, 17. januarja

Mrz sicer za spoznanje popušča, vendar je zima še vedno huda in jo zlasti bridko občutijo naši krilati pevci, z njimi vred pa vsa divjad v gozdu ter na polju.

Glede krme je za tirolske pevce dobro poskrbljeno, saj so krmilne hišice v Tirolu letos prav na gosto postavljene. V njih tudi nikoli ne zmanjka hrane, razen tega pa prihaja v Tirolu zmerom mnogo ljubiteljev krilatega sveta, ki poskrbe še za kako posebno poslastico. Navzlic temu pa v parku letošnje zimo ni tiste živahnosti, kakor smo jo bili sicer navajeni. Ubogi ptički posedajo čisto čisto premrli po vejah, kajti mrz jim sili pod pernat kožuh in jim jemlje vsako voljo do veseljših sprehodov. Huda jim prede posebno na večer, ko se stiskajo pred mrazom v zatiski, pa jih skoro ne najdejo, in zjutraj, preden jih za silo ogreje zimsko sonce. Opazovalci trdijo, da je letos v Tirolu mnogo manj drobnih sičnikov, ščinkavcev in celo kosov, kakor pa jih je bilo lani. Taščice so prav redke, še redkeje so druge vrste ptic, pač pa se pogosteje zaleti mednje škobec ali kaka druga ujeta, ki povzroči kajpada silen poplah.

Tudi zunaj na polju silno trpi divjad zaradi mraza. Po zasneženih njivah in travnikih med St. Vidom in Posavjem je letos precej jerebic, ki se drže v večjih ali manjših jatah. Prihajajo prav rada do kozolcev, kjer se stiskajo med ostanke slame ali sena in najdejo tudi kako zrno. Fazani ob Savi, ki jih poleti le težko opazimo med nizkim grmičevjem, so sedaj prav čisti gostje domače perjadi na kmečkih dvoriščih v Gamelnah ali v vaseh pod Šmarno goro. V Pirničah opazujejo lovci, pa tudi ostali domačini čisto kar po pet sra, ki prihajajo iz smledniških gozdov do nekega kozolca za vsaj kjer si počijo za silo hrane, ki jo seljav tako pogrešajo v gozdovih zunaj v prirodi; navzlic nekaterim urejenim krmilcem, ki se jih pripravili lovski zakupniki. Pravo nadlego pa pomenijo letošnje zimo številne lisice, ki so postale zaradi mraza in pomanjkanja hrane v prirodi izredno drzne. V zgodnjem jutru se priplazi do njih v kokosnjakov, kjer podavijo domače zajce. Se raje pa se lotujejo kokoši, s čimer povzročajo kmetovalcem mnogo škode. Lačne lisice se kaj malo zmenijo za lajnje psov čvajeve, kakor bi vedele, da jim nič ne morejo, ker so priklenjeni. Na Skaručni je lisica odnesla v teku treh noči več posestnikov nad deset kokoši.

Zima na Dolenjskem

Novo mesto, 16. decembra
Na Dolenjskem že od l. 1929 ni bilo tako hudega mraza in ostre zime kakor letos, ko traja že ves čas od božičnih praznikov. Zadnje dni je kazal toplomer na mnogih krajih od 20 do 25 C pod ničlo. Je to zopet enkrat prava zima, ko drevje poka od mraza. Mrz ne povzroča skrbi in težav le revnejšim slojem, ki si ne morejo oskrbeti kuriva in morajo zmrzovati v mrzlih, nezakurjenih sobah, temveč povzroča tudi drugo škodo. Zlasti voznikom odteguje zaslužek, ker v prehudem mrazu ne morejo v gozdove po les in ga nakladati na vozove. Vožnja na saneh zaradi prehladnega snega ni mogoča, na vozeh pa ovirajo prevoz zelo zmrznjene in v nizko plastjo snega preprežene ceste, ki zanaša težko obložene vozove v stran, da je nevarnost nesreč zelo velika.

V vinskih hramih, ki niso proti ostremu mrazu dovolj zavarovani, je že marsikje zmrznilo vino in je nevarnost, da razpoka tud, doge pri sodih. — Mrz je ta-

ko stlen, da je na mnogih krajih zmrznila tudi Krka.

Pri vseh neprilikah in nevšečnostih, ki jih prinaša s seboj mrz, nudi zima tudi mnogo veselja. Zlasti mladina se ne zme ni dosti za mrz in raje vsa razigrana po tanki, toda trdi snežni odeji. Tod se vozi veselo razposajena na smučkah, ki so si jih spetni dečdi sami naredili, po vzorcu pravih smučk itd. Tudi po cestah se vidijo mnogi mladi smučarji, ki hitre v najhujšem jutrnjem mrazu v šolo s torbico na hrbtu in se veseli, ker v kratkem času prevozi sicer precej dolgo pot. Nekateri teh smučarjev so že prav spetni v tem zimskem sportu, le škoda, da pri nas še ni toliko večjih smučarjev med učitelstvom, da bi mogli kot zimsko tekovalbo gojiti med šolsko mladino tako koristni zimski smuk.

Stanarina in učitelstvo

Prejeli smo:
Po zakonu o narodnih šolah prejema učitelstvo, ki nima naravnega stanovanja, stanarino in ono po deželskih ali vaških šolah tudi kurivo. Prvotno so morale to breme nositi občine. Pred dvema letoma je poleg nekaterih drugih šolskih potrebščin prevzela banovina tudi stanarino in kurjavo v svoj banovinski proračun, da je razbremenila občine. Učitelstvo je ta ukrep pozdravilo v prepričanju, da bo svoje v zakonu zajamčene dohodke bolj v redu prejemalo kakor ob občin. In res je banska uprava vsako proračunsko tromesečje redno nakazovala dotacije po prejšnjih načelnih šolskim upravitelstvom.

V zadnjem času je ta točnost ponehala. Dasi smo že sredi prvega meseca zadnjega proračunskega četrtletja, vendar še ni nakazana dotacija za tretje proračunsko četrtletje. Učitelstvo, ki mora redno vsak mesec plačevati stanarino, je v mučnem položaju, zlasti sedaj v hudi in ostri zimi. Poleg tega cene vsakdanjih potrebščin v vsakim dnem naraščajo, mesečni prejemki pa so še vedno isti kakor v času, ko je bilo vse mnogo cenejše. Zato je umevno, da učitelstvo nestrpno čaka na izplačilo stanarine, ki mu po zakonu pripada.

Občutno pomanjkanje pismonoš

Senovo, 16. januarja
Na naši pošti imamo dve pismonoši. Prvi raznaša pošto po trgu, drugi pa po okolici. Ko ima poletni okoliški pismonoša svoj letni enomesečni dopust, ostane okolica brez dostave pošte. Nad tem se okoliščani nismo in se tudi ne bomo pritoževali. Pritožili pa smo se, ker mora okoliški pismonoša nadomeščati trškega, ko ima ta svoj redni dopust, tako da ostaja vprav v juliju in avgustu, ko nas obišče mnogo tujcev, okolica cela dva meseca brez dostave pošte, dočim dobijo tržani svoja pisma dostavljena na dom vsaki dan, čeprav nima noben tržan do pošte nad pet minut daleč, okoliščani pa tud, po cele tri ure. Trški pismonoša g. Mirt je 10. januarja nastopil bolniški dopust, ki bo trajal najmanj mesec dni. Zopet je zaradi tega prizadeta okolica, katere pismonoša raznaša pošto po trgu, okoliščani pa lahko marširamo ure in ure, da prisopimo do pošte. Ker je za okoliščane ta sprememba hud udarec, prosimo pošto direkijo, naj pošlje čim prej nadomestno

moč. Če je pa to nemogoče, naj odredi, da bo naš pismonoša g. Brilej nosil pošto okolici, tržani naj pa sam hodijo ta čas pa pošto, saj zanje to ni niti zamudno niti naporno. Prizadeži.

Minimalne mezde za trg. pomočnike

Dne 16. t. m. je bila pri banski upravi anketa o minimalnih mezdah za trgovske pomočnike in zasebne nameščence, ki jo je sklical ban na podlagi obstoječih predpisov.

Namen ankete je bil zaslišati prizadete delodajalske in delojemalske organizacije. Predstavniki trg. pomočnikov in zasebnih nameščencev so predlagali, naj se določi minimalna meza za trg. pomočnike po 4.50 din na uro, za ostale nameščence pa po 6 din na uro. Po posvetovanju so zastopniki delodajalcev izjavili, da so predlogi delojemalcev tako dalekosežni, da je potrebno zanje daljše in podrobnejše proučevanje, ter so predlagali, naj se razprava odgodi za teden dni.

Po soglasnem sklepu je bila anketa prekinjena in se bo nadaljevala v soboto 27. t. m. ob 10. pri banski upravi.

Napredovanja v vojski in mornarici

Službeni »Vojni list« objavlja večji ukaz o napredovanju v vojski in mornarici. Med drugimi so napredovali:

za brigadnega generala pešadijski polkovnik Otmar Langerholz in artilerijski polkovnik Ferdo Janež.

za kapetana bojnega broda, kapetana fregate Josip Petrarka in Vladimir Naglič. za poročnika korvete absolventi pomorske vojne akademije Franc Mail, Vladimir Bira, Hubert Flerin, Karel Presl, Radko Pečovnik, Leon Matronič, Avrel Vlad, Ferdo Sinti in Miroslav Vrančič.

za podpolkovnika majorji Jakob Potočnik, Slavko Koliber, Julij Res, Vladimir Vodopivec, Stanislav Kajžev, Jost Dežman, Ljudevit Bogataj, Joško Slobodnik in Oto Pečar.

za majorja kapetani I. klase: Ivan Koh, Jakob Cerer, Rudolf Pir, Rajko Verstovšek, Vladimir Tavzes, Srečko Rop, Bogomir Buhmajster, Egon Žitnik, Ljudevit Kos, Alojzij Rabin, Josip Jenko, Aleksander Miakar in Rajmund Vatovec.

za kapetana I. klase kapetani II. klase: Tihomil Brolih, Dragutin Žerjav, Mihael Avšič, Ivan Štrukelj, Anton Erjov, Viktor Benedik, dr. Ivan Kesler, Vinko Fortuna. za poročnika bojnega broda I. klase: Franc Valentincič, Oskar Bizjak, Fran Misjak, Božidar Vrančič, Ivan Malnarčič in Albin Semen.

za poročnika bojnega broda II. klase: poročniki fregate Rudolf Ribar, Viktor Kobol.

za poročnika podporočniki: Fran Kranjc, Josip Dominik, Vinko Zel, Ivan Bambič, Fran Petrič.

za vojnega pisarja 3. klase Karlo Rihter, Josip Lojz, Karel Preznik, Albin Stergar, Albert Mavčič.

za nižjega vojnega kapelnika 3. klase Stanko Pihlar.

Z 10. marcem 1924 sta napredovala v čin rezervnega kapetana 2. kl. Ivan Hrovatin in Alojzij Štibler, s 17. dec. 1927 v čin rezervnega kapetana I. kl. dr. Fran Kotnik; s 28. jun. 1928 za rezervnega kapetana II. klase Fran Gornik, dr. Valentin Benedik, Josip Vider, Viktor Degleria, za rezervnega poročnika Ljudevit Miakar, s 28. jun. 1931 za rez. kapetana I. kl. Viljem Šušteršič in Josip Ovsenek, s 31. dec. 1931 za poročnika Josip Lojz, Fran Jurhar in za poročnika Josip Lojz, Fran Jurhar in kapetana I. kl. Fran Drnovšek; s 17. dec. 1932 za rezervnega poročnika Ernest Ogrinc; s 31. dec. 1935 za rez. poročnika dr. Vladimir Murko in Josip Bošnjanc; s 31. dec. 1936 za rez. poročnika Marijan Dobovšek, Miroslav Rak, Albin Mejak, dr. Janez Lovšin, s 31. dec. 1937 za rez. poročnika Vinko Peterli, Gorazd Kušej, Fran Gornik, Stanislav Golob, Anton Koščak, Teobald Šnajder, Josip Pavlič, Vladislav Karis, Borut Maister, Stanislav Jesh, Boris Rop in dr. Milan Bleiweis-Trstenički, s 31. dec. 1938 za rez. poročnika Josip Senica, Ivan Javornik st., Josip Krimer, Bogomir Pir, Stanislav Potokar, Ivan Frelj, Bojan Ribnikar, Ferdo Pleterski, Vladimir Kalan, Rado Urbančič, Alojzij Premk, Stanislav Ebner, Ljudevit Banovec, Josip Zagar, Matej Šega, Ervin Ferfolja, Vilko Krainc, Anton Milavec, Rainold Ranzinger, Marijan Simčič, Boris Dolenc, Fran Por, Avgust Krivec, Anton Sluga, Josip Accetto, Vinko Krcar, Janez Breskvar, Stanislav Pire st., Stanko Skok, Fran Rozman, Friderik Jordan, Avgust Cimperman, Ivan Marolt, Božumil Rozman, Janez Ramovž, Dragutin Kavčič, Peter Hribar, Anton Jurca, dr. Jože Žitnik, dr. Boris Kunc in Jakob Bezljaj.

Upokojen je vet. kapetan I. kl. Matko Marolt.

Iz Celja

—c Redna seja celjskega mestnega sveta se bo pričela v petek 19. t. m. ob 18.30. Dnevni red obsega računski zaključek mestne občine, njenih podjetij in ustanov za l. 1938-39 ter poročila odborov.

—c Poziv staršem in skrbnikom. Mestno poglavarstvo v Celju poziva starše in skrbnike, ki še niso vrnili popisnih listov otrok, da jih takoj izpolnijo in vrnejo zaščitnemu oddelku mestnega poglavarstva. Starši šolobveznih otrok naj dvignejo pri zaščitnem oddelku seznam predmetov, ki jih otrok potrebuje v primeru izselitve.

—c Iz delovanja sreskega sodišča v Celju. Sresko sodišče v Celju je obravnavalo lani 1511 civilnih primerov 797 zadev mladoletnikov in 1246 kazenskih zadev. Izvršilo je bilo 4125, zapuščenih razprav 822, varstvenih razprav pa 299. Vpisov v zemljiško knjigo je bilo 4567. Sresko sodišče v Celju je izdalo lani 267 kontradiktornih sodb.

—c Beračica z dolgimi prsti. V torck zjutraj je prišla v stanovanje trgovca g. Aloj-

za Drogenika v Tavčarjevi ulici neznana ženska z otrokom beračica. Ga Drogenikova, ki se je ravno odpravljala v mesto, je stopila za trenutek iz predsobe in pustila tam svoj šal, muf, rokavice in tisočinski ban-kovec. Ko se je vrnila, je opazila, da so vsi ti predmeti izginili, z njimi pa tudi beračica in otrok. Policija je ukrenila vse potrebno, da čimprej izsledijo predzročeno tatvo.

—c Žrtve nesreč. V Logu pri Hrastniku je padel 14letni rudarjev sin Franc Platinovšek pri smučanju in si zlomil levo nogo. V Studencah pri Veliki Pirešici je padla 45letna posestnica Ana Velerjeva na zamrzlih tleh in si prav tako zlomila levo nogo. V ponedeljek je padel 19letni zasedbnik sin Josip Lorbeck pri smučanju in si zlomil desno nogo v gležnju. Istega dne je padla soproga upokojenega polkovnika Vilma Strelava iz Celja na ledeni cesti in si zlomila levo nogo nad gležnjem. Vse ponesrečence so oddali v celjsko bolnico.

—c V celjski bolnici je umrla v ponedeljek 29letna služkinja Helena Ojstreževa iz Celja.

Čebula kot zdravilo

Skoraj na vseh področjih odkriva znatnost staro ljudsko modrost, ki je do največjega časa veljala za praznoverje ali nesmisel. Prav tako v medicini, ki je odkrila mnogo zdravil, kakršne so ljudje uporabljali že zdavnaj in jih odkrili zgolj po zdravem instinktu. To velja tudi za čebulo, ki jo zadnje čase pripravljajo nekateri zdravniki kot dobro preventivno sredstvo proti prehladenju. Prav tako ugodne lastnosti kakor čebula ima tudi česen, vendar se njegova uporaba najraje ne bo posebno razširila, ker je nekoliko »prehudo« zdravilo.

Čebula in česen imata dobro lastnost, da sta lahko prebavljiva in da učinkujeta izpodbujajoče na izmenno snovi v ljudskem organizmu. Doslej še ni bilo znano, da vsebuje čebula zelo mnogo vitaminov.

Čebulo lahko uporabljamo kot domače zdravilo proti bronhitisu. V ta namen je treba dve srednjedeblni čebuli razrezati na rezine, poslati s sladkorjem in pustiti ležati čez noč. Na ta način dobimo čebulni sok, ki ga dajemo piti bolniku. To je izvrstno zdravilo proti kašlju.

Angleži uporabljajo že dolgo proti prehladenju tako zvan porridge iz čebule. Recept je naslednji: Razrežati je treba pol-dru funt čebule na rezine in jo skuhati v tričetr litra postopno segrete vode. Ko je čebula že skuhana, jo je treba pustiti še kakšno uro na m'rnem ognju. Nato ji je treba prišestati žlico moka, nekoliko kopra in žlico masla, da dobimo čebulno kašo. Vsak sicer ne more prenesti tega sredstva, ker nima posebno dobrega okusa. Toda čebula nam ni treba uporabljati proti prehladenju tako komplicirano, zlasti še, ker je surova zdravilnejša. Če se pa bojite neprijetnega vonja iz ust, za kar so posebno občutljive ženske, popijte, čim ste snedli rezinico čebule, (ni vam treba pomesti cele čebule), korezac svežega mleka ali malo črne kave. Priporočljivo je tudi peteršilj, vendar ne kuhan, temveč surov.

MALI OGLASI

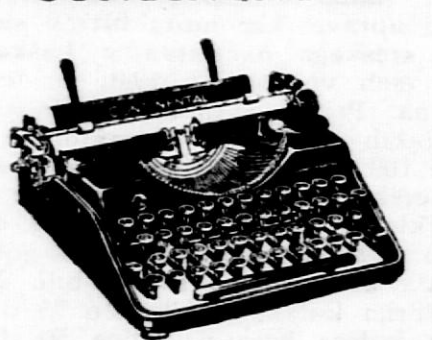
Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti. Izjave beseda Din 1. davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema upravo do 8. ure dopoldne

MIZARKE STROJE

nove in rabljene, nudim iz zaloge v Ljubljani, odnosno za takojšnjo dobavo iz tovarne. Zalogo si lahko brezobvezno ogledate. — Specialna trgovina strojev DOVŽAN IVAN, Ljubljana, Franciskanska 4, telefon 45-42. 334

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri PRESKER Sv. Petra cesta 14.

OGLAŠUJ

»Slovenskem Narod«

50 PAR ENTLANE

zavarovanje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gospodarska c. 12. 4. L.

REZERVNO KOLO

kompletno od avtomobila Opel P 4, sem izgubil dne 9. t. m. med 11. in 12. uro dopoldne na državni cesti od Sv. Ruperta v Savinjski dolini do Vranskega. Pošten najditelj naj ga od- bavi proti primerni nagradi g. Sente Franju, uradniku tkalnice Mautner v Preboldu. 338

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

OREHOVA JEDRCA

nova, sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI Ljubljana, Židovska ul. 6 2 L.

VSAKOVRSNO POHISTVO

še vedno po starih cenah dobavljamo v moderni in solidni izdelavi trdka »Oprava«. Celovška 50. Sprejemajo se naročila. 6. L.

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

ZAGINE ODPADKE

jelove in smrekove, suhe, kupujemo vsako količino. Pogoj je, da so brez skorje. Ponudbe na Zagrebčaku dioniku tvornicu papira, Zagreb 2. 337

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

E. C. Bentley:

„Skok skozi okno“

ROMAN

In vendar nobena izmed teh čudnih okolnosti ni mogla privedi do uspeha. V meni so vzbudile samo sum, da se za tem nekaj skriva, nekaj, kar je zavajalo skrivnostno dejanje v še večjo zagonetnost. — Po tem uvodu prihajam do odkritja, ki me je v prvih urah preiskave privedlo na pravo sled, čeprav je bila spretno zabrisana.

Opisal sem že Mandersonovo spalnico, ki je bila njena skromna oprema v tako kričevito nasprotstvu z bogastvom oblek in čevljev. Opisal sem tudi njeno zvezo s spalnico gospe Mandersonove. Na zgornji polici sem našel par lakastih čevljev, o katerih mi je bilo rečeno, da jih je nosil Manderson zvečer pred svojo tragično smrtjo.

Najprej sem si ogledal vrsto čevljev brez posebnega namena že zato, ker se na obutev spoznam, in ti čevlji so bili zelo dobri. Toda moje pozornost je obrnila nase skoraj neznatna okolnost. Bil je najlažji par lakastih čevljev z zelo tankimi podplati in sijajno izdelan. Čevlji so bili stari in ponošeni, toda bili so skrbno očisti in kakor vsi drugi napeti na kopita. Mojo pozornost je vzbudila komaj vidna luknjica v sredini tam, kjer se začnejo zadrga. To je na čevlju kraj, ki mora vzdržati največji pritisk zlasti če se obuva na nogo majhen čevlj. Na obeh

čevljih je bil jezik natrgan in v usnjo so bile luknjice. Te luknjice so bile široke komaj en milimeter in kdor bi se ne bil tako zanimal za čevlje, bi jih sploh ne bil opazil. Še neznatnejše in še bolj skrito je bilo zrahljanje šivov na kapicah. Šivi so bili zrahljani na kapicah in na zunanji stranih.

Ti znaki so mogli pomeniti samo eno: da je čevlje nosil nekdo, ki so mu bili premajhni. Vendar je bilo pa jasno, da je bil Manderson naravnost zaljubljen v čevlje in bil je celo nekoliko ponosen na svoje majhne noge. Noben par drugih čevljev ni imel takih znakov. Nekdo drugi in ne Manderson je imel ta par na nogah in sicer nedavno, kakor so dokazovale sveže luknjice.

Možnost, da jih je nosil nekdo po Mandersonovi smrti, je bila malo verjetna. Saj so našli truplo komaj šestindvajset ur preden sem si čevlje ogledal. Sicer pa, čemu bi jih bil nosil? Ni bilo treba dolgo razmišljati o možnosti, da bi jih nosil še, ko je bil Manderson živ, saj si je vendar lahko izbral boljše. Razen tega sta bila pa edina možka v hiši oba tajnika. Tem možnostim pa nisem posvečal pozornosti, ki bi jo bile zaslužile, kajti moje misli so me zapeklale drugam. In v podobnih primerih sem se večkrat prepiral, da je najbolje, prepustiti se jim.

Da govorim jasneje: vsi, ki imajo opraviti s težkim vprašanjem te vrste, vedo dobro, da se porodi človeku v glavi mnogo misli, čim najde ključ do te ali one tajne in še preden se je prav zavedel. Misli se potem same uredijo. V tem primeru mi je šinila v glavo misel, da je nosil te čevlje nekdo drugi in ne Manderson in že so mi zaplesale po glavi misli,

vse enakega kova in enake smeri. Bilo je povsem izključeno, da bi bil Manderson tistega večera popil toliko whiskyja. Tudi je bilo zelo neverjetno, da bi se bil povrnol oblekel, da bi si ne bil niti zadržal čevljev, niti naravnal manšet. Pri njem ni bilo verjetno, da bi se ne bil umil in da bi bil oblekel srajco, spodnje perilo in ovratnik od prejšnjega dne. Verjetno tudi ni bilo, da bi bil spravil uro v tisti žep telovnika, ki ni bil obišč z zaščitnim usnjem. Nadalje se je zdelo zelo čudno, če upoštevamo domače razmere, da bi bil postal Manderson naenkrat zaupljiv do svoje žene, zlasti če je šlo za trgovske posle in če je bilo to pred spanjem. Saj je govoril z njo redko. In končno je zelo malo verjetno, da bi bil odšel Manderson iz svoje sobe brez umetnega zobovja.

Vse te misli so mi rojile po glavi med jutranjim ogledom. Uredile so se, preden sem potreboval, da bi jih opisal. Kar se je oglašila v meni nepričakovana domneva: Ali ni bil Manderson tisti, ki je bil ponoči v hiši? Ko sem jo prvič formuliral, se mi je zdelo nemogoča. Saj je bil vendar to nedvomno sam Manderson, ki je zvečer doma jedel in se odpeljal z Marlowom v avtomobilu. Ljudje so ga videli v neposredni bližini. Toda kdo je bil tisti, ki se je vrnil? Zdelo se je, da se sliši to vprašanje fantastično, toda preko njega nisem mogel kar tako. Zdelo se mi je, da je zažarelo nekaj svetlobe in po vrsti sem razmišljeval o posrednih podrobnostih, da bi prišel na to, zakaj je nekdo posmadel Mandersona in počel stvari, ki bi jih niti Manderson ni bil storil.

Ni bilo treba dolgo razmišljati, zakaj je obul Mandersonove čevlje nekdo, ki so mu bili premajhni.

Na iskanje sledov po čevljih se policija zelo dobro spozna. Tisti človek ne samo da ni hotel, da bi zapustil za seboj sledove, temveč je nedvomno hotel, da bi se poznali Mandersonovi sledovi. Njegov namen je bil napraviti vtis, da je bil Manderson ponoči doma. Toda ta načrt se ni omejel samo na to, da bi zapustil sledove kot glavni smoter. Sobarica je našla čevlje pred vrati, osnažila jih je pozneje, ko je bilo najdeno truplo, jih je pa postavila tja, kjer so navadno stali.

Ko sem v tej novi luči razmišljal o Mandersonovi pozabljenosti, o njegovih pozabljenih umetnih zobeh, se mi je posvetilo v glavi. Umetne zobe lahko ločimo od lastnika. Če je bila moja misel pravilna, je moral nekdo prinesiti umetne zobe domov in jih položiti v skledico z istim namenom, ki ga je imel z Mandersonovimi čevlji. Ni bilo torej dvoma, da Mandersona ni bilo doma in da ni legel k počitku. To me je privedlo do zaključka, da je Mand